

СТО ШЕСТДЕСЕТ И ПЕТО ЗАСЕДАНИЕ

София, вторник, 25 юни 1991 г.

(Открито в 15 ч. и 15 м.)

Председателствували: заместник-председателите Гиньо Ганев и Кочкодим Попов

Секретар: Трифон Митев,

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (Звъни): Заседанието се открива.

Ще преминем към точка втора от дневния ред, който гласувахме сутринта. След това ще се върнем на проекта за нова Конституция. Междувременно беше направено предложение да се обсъди избор на част от състава на Националния поземлен съвет. Нека да преценим заедно, ако този въпрос е готов, преди да минем към проекта за Конституция, да видим и него с надеждата, че ще бъде разискван и решен за кратко време.

И заедно с това едно предложение, което сега ще се раздава, във връзка с протоколът за закриването на Съвета за икономическа взаимопомощ. Този протокол е факт, той е подписан. И тъй като предстои въз основа на него да се извършат заключителни актове, неговото одобрение тук ще даде възможност на правителството или на представител на правителството да легитимират представителството си на България на това съвещание, което ще се състои в Будапеща.

ДНЕВЕН РЕД: n56

1. Второ четене на проекта за Конституция на Република България.

2. Първо четене на законопроекта за опазване на околната среда.

43 .1. НЧ/ПП

3. Приемане състава на Националния поземлен съвет.

4. Одобрение на протокола за закриването на Съвета за икономическа взаимопомощ.

Преминаваме към разглеждането на точка втора:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Законопроектът е внесен от Комисията за опазване на околната среда при Седмото Велико Народно събрание.

Най-напред има думата председателят на комисията, народният представител господин Красен Станчев.

ДОКЛАДЧИК КРАСЕН СТАНЧЕВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми дами и господа! Преди да премина към излагането на съдържанието на закона по същество искам да напомня, че всички политически формации, представени във Великото Народно събрание в своите предизборни платформи от миналата година, обещаваха, на избирателите чиста и здравословна природна среда. Законното уреждане на този въпрос беше една от точките в учредителната декларация на Съюза на демократичните сили, много добре разработен такъв раздел имаше и в предизборната платформа на Българския земеделски народен съюз, включително аналогични текстове има и в проекта за Конституция, внесени от .

Днес *законопроектът* е на вашите банки. Той е раздаден около 10 май, минал е всички процедури. Той е реалистичен и се основава на цялостна и обмислена законодателна програма в областта на опазването на околната среда, разработена и приета от комисията и предоставена на Бюрото на Великото Народно събрание през м.октомври миналата година за сведение.

Законът е кратък, той съдържа около 40 члена, разпределени в осем глави. Ще намерите по-конкретно тяхното съдържание в проекта. Сега искам да спомена малко за предисторията на този проект.

Както каза господин Ганев, законопроектът се внася от Комисията по опазването на околната среда в съответствие със сроковете, произтичащи от споразумението между политическите сили, подписано през *септември* *1977* *г.* Тези срокове бяха спазени. Сроктът беше краят на февруари, ако си спомняте споразумението.

Както и в други случаи, така и в този случай Великото Народно събрание и политическите сили, представени в него, вървят към спазване на споразумението.

В основата на проекта са разработки на експертна група на "Екогласност", формирана през 1989 г. Основните идеи на законопроекта и неговите първоначални варианти бяха консултирани с небългарски официални и неофициални организации както държавни, така и недържавни, целящи опазването на околната среда и защитата на природата.

Искам още да кажа, че законопроекът не можеше да бъде внесен по-рано, въпреки че съществуваше такова желание и в комисията, и у много народни представители. Той трябваше да бъде съобразен с изменението на функциите на държавните органи, с отделянето на държавата от икономиката, с цялостната правна реформа, с общата концепция за административно-териториалното деление на страната, с терминологията на стопанските и административните закони. Всички други подходи в този случай биха довели до създаването на един утопичен законопроект, въвеждането в действие на който би било безсмислено.

Няколко думи за необходимостта от такъв законопроект. В момента съществуващата правна регламентация не е ефективна. Втората основа на неговата актуалност е в това, че неефективността на правната уредба произтича от неяснотата на правата и задълженията на физическите и юридически^{те} лица, възникващи по повод опазването на околната среда.

Третата основа на актуалността на законопроекта е очакваните чужди инвестиции. Предвид на тези инвестиции, независимо от това, кога те ще се осъществят, правата и задълженията на физическите и юридическите лица трябва да бъдат ясно определени и разчетени.

С отменянето, това е четвъртата основа на актуалността на закона, на наредбите и постановленията по инвестиционния процес, в момента в страната не е задължително извършването на така наречената екологична експертиза. Отменянето на постановленията и наредбите стана с министерско постановление № 39 от тази година, в резултат на което се оказа, че в момента България е страна, в която всеки може да прави, каквото си иска, а

17

в същото време никой няма задължението да контролира инвестициите от гледна точка на изискванията за опазването на околната среда.

Няколко думи все пак ще кажа за особеностите на закона, особеностите на така нареченото екологично законодателство и за съдържанието на закона. Изобщо, преди да се премине към оценка на отделните текстове на проекта за закон, не е лошо да се отчита, че тази правна материя е крайно специфична. Тя се занимава с поддържането на условията за съществуване на хората и по-точно с регламентирането на обществения механизъм за това поддържане. След създаването на този механизъм ще бъде възможно да се обосновава и урежда чрез отделни специални в областта закони, опазването на отделните компоненти на околната среда, т.е. на типове различните условия за съществуване на човека.

Тази правна материя, като занимаваща се с опазването, е нещо в крайна сметка извън обществото, несъвпада с традиционната уредба на клаузите на обществения договор, разбран съвсем широко като правна система, като право изобщо. Тя не е позната на класическото правно съзнание. В същото време от 70-те години насам промените в законодателството на страните, които с право се наричат правови държави, повече от 50 на сто се дължи предимно на разработването на закони, уреждащи опазването на околната среда и нейните компоненти или на аналогични промени в съпътстващото или съществуващото законодателство.

Замисълът на закона е да се регламентира разпределението на правата и задълженията, т.е. да се премахне основната причина за неефективност на съвременната правна уредба в областта, като тези общи права и задължения по-късно бъдат подложени на допълнително уточняване в отделни закони за опазването на отделните компоненти на околната среда, на защитените територии и обекти, на градската среда, на защитата на населението при производствени аварии, стихийни бедствия и пр. За да се осъществи този замисъл, бе необходимо да се приложат няколко важни принципа. Ще спомена само някои от тях.

43.4

Първият принцип, който ще спомена, е уеднаквяването на правните норми с нормите в европейските страни. Вторият принцип е превантивността на подхода в опазването на околната среда и третият принцип е обхващането на безкрайното разнообразие от хипотези по защита на правото на гражданите да живеят в нормална и благоприятна околна среда в няколко ясни и приложими разпоредби. Уеднаквяването не може да става слепешката и да обхваща всички норми и стандарти за емисии, емисии и пр. Тези неща зависят от конкретната натовареност на средата с увреждащи фактори, но това уеднаквяване може да стане по пътя на прилагането на същите правни стандарти, а именно - същите права за достъп до наличната информация за състоянието на околната среда, например Директива 313 от 1990 г. на Съвета на Европа или глава четвърта от *Закон за околната среда*. Аналогични права на местните власти при определянето на локални нормативи, налагането на глоби и административни наказания - глава седма от проекта, и прочистване на съществуващото законодателство и Наказателния кодекс с цел да се приложи съдебна процедура по защита на споменатото право - глава трета и осма плюс Преходните и заключителните разпоредби на *Закон за околната среда*.

проект. Превантивността на *подхода* е осигурена с въвеждането на традиционните за *Съединените щати* и Западна Европа оценки на въздействието върху околната среда. В тези страни такава оценка се осъществява съответно от 1970 и 1985 г. - Директива 337 на Съвета на Европа, което, разбира се, не означава, че до тези години в тези страни не са съществували аналогични механизми на контрол. В публикувания вариант на *Закон за околната среда* за основа бе взет американският механизъм с известен компромис между него и българските нормативни актове за така наречената екологическа експертиза. Между другото днес нещата са се променили - България е на път да се присъедини и ратифицира след септември т.г. Европейската проектоконвенция за оценка на въздействието върху околната среда, разработена на основата на споменатата Директива 337. Затова глава шеста на *Закон за околната среда* е изцяло нова в сравнение с първоначалния вариант, който беше внесен през месец февруари. В същото време трябва да се отбележи, че тези споразумения за оценката на въздействието върху околната среда засягат само проекти на евентуални замърсители. Ето защо според

ВЙ/ВР

44.1

на такава оценка подлежат и действащите замърсители, а автоматизмът на действието на цялата система по опазването на околната среда се регламентира от специална глава за контрола върху нейното състояние.

Искам да отворя една скоба и да кажа, че включването на главата за оценка на въздействието върху околната среда е особено актуална в светлината на чл. 87, ал. 1 от проекта за Конституция, която изисква законодателни мерки за включване международните споразумения в системата на вътрешното право.

Не бих искал това изложение, това кратко представяне на принципите на *Законотръжкия* да остави у народните представители впечатлението, че няма проблеми след прилагането на закона. Бих искал да кажа, че такива проблеми очевидно ще има и могат да се опишат следните няколко кръга. Първо - наивно е да се смята, че *Той* ще започне да действа сам по себе си. Според неговия замисъл извън автоматизма на държавния контрол и действието на държавните институции - на централно и на местно равнище - юридическите и физическите лица сами трябва да защитават своите интереси или права в областта на околната среда. Това ще подмени сега действащата система на опазване на околната среда, в която всичко зависи от централните държавни органи и която фактически тласка и предприятията, и гражданите към беззакония, включително към различни форми на гражданско неподчинение, които, например, ние с господин Слабаков *и др.* майстори да организираме.

Така или иначе обаче при сегашната система, както показват изследванията на околната среда, и здравето на хората в района на Комбинат за цветни метали "Димитър Благоев" или около Комбината "Кремиковци", например гара Яна, а и в София, винаги потърпевшо се оказва населението. За да се смени ситуацията в това отношение имаме една специална глава в *закон* - глава осма, която предвижда обезщетение на населението при оказани въздействия върху неговото здраве.

На второ място може би трябва да се посочи кръгът проблеми, който възниква в ситуацията на преход от една правна към друга правна уредба. В такива ситуации очакванията в областта на правното съзнание се характеризират с разширяване на така

наречените "граници на наказанието". Предполага се, че големите наказания сами по себе си могат да бъдат достатъчно основание за респект към правата и задълженията на отделните физически и юридически лица. По този начин те могат да доведат до защита на правото на всеки да живее в благоприятна околна среда. Всъщност обаче в тази ситуация на преход, включително на преход от централизирана към пазарна или нормална икономика при липса на ресурси и култура едни безгранично строги разпоредби на закона биха се нарушавали от всички на всяка крачка, което в никакъв случай не би подкрепило уважението към самия закон, а просто би възпроизвеждало сегашното състояние.

На трето място, бих посочил следната група проблеми: пак в тази ситуация е много силно желанието всички проблеми по опазването на околната среда да се решат с един законов акт, един вид с магическа пръчка. Правнотехнически това би означавало в закона наистина да залегнат всички възможни хипотези на опазването на компонентите на околната среда. По същество обаче такава работа не е изпълнима. Ето защо законопроектът работи с обобщени понятия за права и задължения и макар да не се занимава например с конкретното опазване на чистотата на селскостопанските продукти, общата разпоредба, задължаваща информирането на купувача за евентуалните вредни съставки на тези продукти, дава право да се търси защита на правата на потребителя, например чл. 12.

На четвърто място, според ~~ме~~ е и въпросът за правото на регионалните инспекции на Министерството на околната среда да въвеждат по-строги стандарти за районите, които се намират под техен контрол. Тази хипотеза отпадна от първоначалния чл. 28, ал. 2 и въпреки това смятам, че тя трябва да бъде поставена на разискване в пленарната зала. Проблемът тук е донякъде и правнотехнически. Според Българския държавен стандарт такива стандарти за емисии и емисии има право да издава Комитетът по стандартизация, а не местните органи, включително не и органите на Министерството на околната среда, тоест необходимо е специална регламентация на механизма на промяна на стандартите в тази област.

44.3

На пето място, специфичен проблем е правото на достъп до наличната информация за състоянието на околната среда или глава трета от проектзакон. В чл. 8, ал. 2 не се допуска ограничаване на това право. Това може да стане чрез други закони, например такива разпоредби има в Закона за защита на конкуренцията.

Комисията се опита да вземе предвид становището на различни държавни и обществени организации и институции по този въпрос: Министерството на земеделието, различни сдружения на "Екогласност", Централното управление на противопожарната охрана, Института по хигиена и професионални заболявания, Института по хидрология и метеорология, Научноизследователския и внедрителския център към Министерството на околната среда, на граждани и специалисти в областта на юрисдикция на закона или просто на загрижени за опазването на околната среда граждани. От по-големите сдружения с идеална цел, занимаващи с опазване на околната среда, в комисията не са постъпили становища само на независимите сдружения на "Екогласност" в София и Пловдив. Вероятно те са обидени на самата идея на съществуването на Великото Народно събрание, но така или иначе при разработването на проектзакон комисията взе предвид становищата на граждани, техните желаниа, пристигнали по повод обсъждането на проектзакон от 1989 г., месец ноември досега. Така или иначе точно по този въпрос свободата на информацията и всички постъпили в комисията изисквания на граждани настояват за неограничаване на това право. Ето защо, макар и да е възможно да възникне спор по тази глава, комисията реши да даде разпоредбите в този вид, в който вие можете да ги прочетете.

На шесто място, бих посочил координацията и разпределението на функциите между Министерството на околната среда, Министерството на здравеопазването, Министерството на земеделието и други държавни институции. Искам да кажа, че още с предишното правителство комисията организира семинар на експерти от различните компетентни ведомства. На този семинар не можа да се стигне до съгласие в разпределението на компетенциите между различните министерства. Ето защо в проектзакон това задължение е останало в прерогативите на министъра на околната среда, тоест Той има задължението да договори своите компетенции,

1

да ги отграничи ~~с~~ компетенциите на другите министри във всички области на юрисдикция на закона, включително и в областта на формулирането на стандарти.

И последният проблем във връзка с желанието с един законов акт да се уреди абсолютно всичко - това е може би неопределимото желание в този закон да се вмъкнат отделни разпоредби за финансиране и допълнителни икономически стимули на мероприятията в областта на опазването на околната среда. В тази връзка трябва да кажа следното: първо, българската законодателна традиция и законодателната програма на Великото Народно събрание предполагат, че тези стимули се отнасят към друга област на правото, тоест, че с такава една глава законът би осъществил значима интервенция в данъчното и стопанското законодателство. Второ, разбира се, твърде разграничителни линии между различните области на правото няма, затова комисията предложи отделни текстове към Закона за собствеността и ползването на *Земли, горски* земи - Преходните и заключителните разпоредби, - но те бяха отхвърлени от Великото Народно събрание. В този законопроект с чл. 12 се прави известен опит за компенсирание на този вот на Великото Народно събрание. За сметка на това, обаче, в Закона за данък върху общия доход, Закона за данък върху оборота и акцизите и Закона за старите задължения по банкови заеми вследствие на предложението на парламентарната група на "Екогласност", подкрепени от комисията, бяха включени разпоредби, за съжаление ^{не}толкова, колкото ни се искаше на всички нас, облекчаващи финансирането на мероприятията по опазването на околната среда.

На трето място, в новите закони за данъците във връзка с необходимостта България да следва европейските стандарти в тази област, включително с включването в българската данъчна система и преминаването на нашата данъчна система върху принципите на данъка върху добавъчната стойност за в бъдеще ще трябва отново да се преразгледат икономическите стимули за развитие на мероприятията в областта на околната среда, но те са предмет, по мое дълбоко убеждение, на друго законодателство.

Завършвайки, искам да кажа, че този закон е началото на промените в областта на законодателството за опазване на околната среда. Той се базира на основната идея, че тези промени трябва да започнат с промените на клаузите в обществения договор по отношение на опазването на околната среда, а след това да се премине към конкретизиране на тези клаузи за опазването на различните компоненти на околната среда - било то въздух, почва, води, защитени територии, градска среда, вредни отпадъци, твърди отпадъци и всичко, свързано в тази област.

Искам да кажа още и това, че в Министерството на околната среда бе създадена група, която разработва такъв вариант на закон, който дава насоките на конкретизация на общите права и задължения към опазване на различните компоненти на околната среда. С действието на този закон, който вече се намира на обсъждане в Министерския съвет, ще бъде премахнато действието на сегашния Закон за опазване на въздуха, водите и почвите от замърсяване, който е крайно неактуален и е от края на 60-те години. Със закона, който днес се предлага на вашето внимание, се премахва основното противоречие в сега действащата правна уредба, а именно действието на чл. 24 от споменатия закон, който предвижда след специално разрешение на правителството функционирането на предприятия без пречиствателни съоръжения.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, господин Станчев. Има думата министърът на околната среда господин Димитър Воденичаров.

МИНИСТЪР ДИМИТЪР ВОДЕНИЧАРОВ: Господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! Министерството на околната среда посреща със задоволство законодателната инициатива на Комисията за опазване на природната среда при Великото СБ/КП

45/1.

Народно събрание за внасяне на законопроект за опазване на околната среда. Представеният проект според нас отговаря на съвременните тенденции на развитите страни и ако той се приеме от Великото Народно събрание, ще бъде една добра предпоставка за решаване на важни въпроси, основни въпроси, които интересуват нашата общественост.

Проектът отделя основно внимание на правото и участието на обществеността и всеки гражданин при решаването на въпросите, свързани с опазване на околната среда, на територията, на която живеят, което е съществено за една правова държава. Докато информацията за състоянието на околната среда по старите закони беше почти недостъпна за населението, с новия законопроект принципът за достъп на информация е изведен до равнището на основно право на гражданите. С това се запълва сериозната празнота в действащото законодателство. Проектът регламентира правото на гражданите за иск и обезщетение при увреждане на тяхното имущество и здраве в резултат на замърсяване на околната среда.

Много важен момент в проекта е регламентирането и процедурата по така наречената оценка на въздействието върху околната среда на различни човешки дейности. Това означава, че след приемането на този закон всеки стопански ръководител, всеки бизнесмен, всеки гражданин, който желае да развива стопанска дейност, трябва да докаже, че неговата дейност няма да се отразява неблагоприятно върху качеството на природните компоненти.

Министерството на околната среда поддържа приемането на предложения за обсъждане законопроект, като смята, че трябва да бъде последван от приемането и на закон, уреждащ практическите въпроси за опазването и контрола на отделните елементи на околната среда. В противен случай то^{зи} ще се наложи да действа с вече остарелия Закон за защита на природата и Закон за опазване на въздуха, водите и почвата от замърсяване. Тези закони са твърде остарели и освен това в тях липсват някои важни фактори, които действуват отрицателно върху човека и живите организми, като шум, електромагнитни полета и други лъчения, отпадъци, в това число и опасни отпадъци, потенциално опасни процеси, радиация и други.

Смятаме, че това налага в ускорен порядък да се раз-
45/2.

гледа разработеният от Министерството на околната среда законопроект за опазване и контрол на елементите на околната среда, преминал през съответната процедура и внесен вече в Министерския съвет. Проектът на Министерството на околната среда е едно практическо продължение и детайлизиране на представения на вашето внимание проект. С неговото приемане ще се осигури реалното прилагане и на разглеждания днес проект на Закон за опазване на природната среда, а освен това ще бъдат отменени и старите, сега действащи закони.

При разработването на законопроекта за опазване на околната среда са участвували народни представители, както и представители на министерствата, които са участвували в разглеждането на проекта, който беше представен от господин Красен Станчев. Според нас в този процес е налице едно добро взаимодействие между Комисията за опазване на околната среда на Великото Народно събрание и Министерството на околната среда в полза на едно действено и съвременно екологично законодателство.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ:

Да чуем становищата на комисиите. Думата има господин Велко Вълканов от името на Законодателната комисия.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Уважаеми колеги, Законодателната комисия не възразява да започне обсъждането на този законопроект. Ние смятаме, че той е необходим. Всъщност отдавна нашата страна изпитва потребност от такъв законодателен акт и ние без съмнение трябва да сме благодарни на нашите колеги, които положиха усилия да разработят подробно този законопроект и да го представят на нашето внимание.

Същевременно искам да кажа, че по наше мнение този е все още твърде суров. Ние го обсъдихме внимателно, помолих колегата Първанов да направи една експертна оценка, след това колегата Спас Мулетаров. И тримата сме на мнение, че наистина и в структурно отношение, и от гледна точка на отделните разпоредби законопроектът се нуждае от съществено преобразване.

Освен това искам да ви съобщя, че е постипъл законопроект, внесен от Българската социалистическа партия, който 45/3.

по мое мнение също е много сериозен акт. В някои отношения т така ми се струва поне, предлага по-сполучливи решения от гле точка на структура. Смятам, че ние в Законодателната коми трябва да направим от двата проекта един т - няма зна ние кой ще бъде водещият , може би това ще бъде на кои сията на господин Станчев, тъй като те първи внасят проек но без съмнение ние трябва да оценим онези положителни момент които се съдържат и в другия проект и да ги пренесем в проект който днес обсъждаме.

Изобщо аз предсказвам една твърде упорита работа Законодателната комисия по довеждането на проекта до състояни което ще позволи неговото второ четене. За съжаление, труд е да кажа как по-нататък ще работим, ние сме изключително нат варени с няколко нормативни акта, които вече са минали на пър четене. Ще посоча най-напред закона за Министерството на въ решните работи, с който още не сме приключили. В събо дори бях принуден да поканя колегите от Министерството на въ решните работи да дойдат въщи да работим допълнително по тоз законопроект. Надявам се до една седмица да приключим с

и след тов да започнем работа по този законопроект.

Ще моля и Вашата комисия, господин Станчев, да не пре става със своите усилия да търси по-съвършени решения, защото се страхувам, че без вашите добри намерения и усилия ние трудно можем да се справим с тази наистина отговорна, огромна задача, която ни предстои.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, госпо дин Вълканов. Сигурно след дебатите на първото разглеждане ще има и други предложения, които при обобщаването на законопроекта и вие, и другите парламентарни комисии ще вземат предвид.

От името на Комисията за административно-териториално устройство и местните държавни органи докладчик на комисията е народният представител господин Борис Колев. Има думата.

БОРИС КОЛЕВ: Господин председател, госпожи и господа народни представители!

Имам удоволствието да ви запозная със становището на комисията по административно-териториално устройство и местните държавни органи относно проекта за Закон за опазване на природната среда, внесен от Комисията за опазване на природната среда към парламента.

Ще ви го чета буквално, тъй като вътре има съвсем конкретни предложения, които по наше мнение биха улеснили усъвършенствуването на отделните текстове.

"С предлагания текст се уреждат основно правата и задълженията на държавата, общините и юридическите и физическите лица по опазване на околната среда. Материята, свързана с дейността на общините, е разработена пълно. Във връзка с това обаче ние предлагаме и следните уточнения:

1. На много места в проекта събираните от нарушителите суми се наричат такси. Правилно ще бъде те да се третираат като глоби.

2. В чл. 20, ал. 2 се предвижда на задължителна оценка на въздействието върху околната среда от страна на компетентните държавни и общински органи да подлежат и проектите на издаваните от тях нормативни актове. (Точка трета е това); Същото изискване не следва да важи за всички нормативни актове, тъй като много от тях нямат връзка с проблемите на опазването на околната среда.

3. В чл. 29, т. 1 общинските органи трябва да съгласуват своите програми за опазване на околната среда с районните инспекции или с Министерството на околната среда. Такава алтернативност е неуместна и следва да се определи точно с кой от двата органа трябва да става съгласуването.

4. Не е определен ясно разграничителния критерий във връзка с компетентността на Районната инспекция чл. 29, ал. 2 и общинските органи - чл. 29. От една страна, районните инспекции са висшестоящ административен орган над общинските съвети (чл. 30, ал. 4), а от друга, предприемането на дължимите по закона ББ/МТ

46.1

действия и дейности се предписва на общините, както е предвидено в чл. 30, ал. 1. Това създава сериозно объркване по разграничаване на компетенциите на двата органа - чл. 30, ал. 2 и чл. 31, ал. 1.

Извън горните забележки комисията смята, че като цяло проектът за Закон за опазване на околната среда се съчетава успешно с разпоредбите на проекта за Закона за местното самоуправление и местните държавни органи, поради което се предлага той да бъде включен в дневния ред на Великото Народно събрание!

От свое име искам да добавя и нещо друго.

Искам и нашата радиоаудитория, а също така и поддръжниците на "Екогласност" да разберат, че една от причините, поради която ние се кандидатирахме и участвувахме в изборите за Велико Народно събрание, беше и тази: да участвуваме в създаването на съвременно, екологично законодателство в тази страна и да създадем един проект за Закон за опазване на околната среда. Тъй като от извънпарламентарни и други действия трябваше да се премине към по-висок етап, именно на парламентарни действия и участие в самото изработване на законодателни актове за опазване на околната среда, аз мисля, че ще изразя мнението на останалите мои колеги от "Екогласност", с които бяхме подложени на политически остракизъм от някои прибързани действия на независимото сдружение "Екогласност", че работата по този закон беше много тежка. Това най-добре знае господин Станчев и нашите членове от парламентарната група, участници в работата на комисията, и аз мисля, че законът представлява едно добро начало по полагане на основите на едно съвременно, модерно и ефикасно, съобразено с международните изисквания екологично законодателство в нашата страна.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Комисия по аграрната политика и реформите в селското стопанство.

Господин Ганев, кой ще представи Вашето становище? Господин Трифон Георгиев, заповядайте!

ТРИФОН ГЕОРГИЕВ: Господин председател, уважаеми народни представители! Комисията по аграрната политика и реформите в селското стопанство разгледа законопроекта за опазване на природната

среда и счита, че този законопроект е много необходим за наша страна. Комисията предлага следните по-важни изменения и допълнения към законопроекта:

В чл. 27, ал. 2. Министерството, а не министърът на околната среда контролира състоянието на околната среда на територията на страната, континенталния шelf и икономическата зона на Чернo море.

Предлагаме да се добавят думите: "... и състоянието на водата на р. Дунав и вътрешните реки във връзка с използването им за напояване".

В чл. 26, ал. 2 след думите: "Оценка на здравословното състояние на засегнатото население" предлагаме да се добави: "Земеделските и други природни обекти".

В чл. 35, ал. 1 да се посочи кои са компетентните органи, които установяват с актове нарушението на закона и издават наказателни постановления.

В преходните и заключителни разпоредби да се посочи кои закони и разпоредби отменя този закон.

Да се заменят с български думи чуждиците, които са твърде много в този закон като антропогенен източник, транспортиране, конфиденциалност, депонирането и пр.

Да се променят цифрите в чл. 36, ал. 3 вместо 50 на 70 на сто в общинските фондове и вместо 40 на 20 на сто във фондовете на районните инспекции.

В чл. 13, ал. 2 думите "... и по възможност непрекъснато..." да се заменят с думите "периодично според опасността".

Комисията на заседанието си на 6 юни 1991 г. прие с мнозинство този законопроект и предлага той да бъде внесен в пленарно заседание.

Предложението е подписано от председателя на комисията проф. Атанас Ганев.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Комисия по здравеопазването и спорта.

Господин Цанев, кой ще представи становището на комисията?

46.3

Имате думата, господин Кехайов.

АТАНАС КЕХАЙОВ: Господин председател, колежки и колеги. Комисията по здравеопазването и спорта на две заседания обсъди предложението за законопроект за опазване на околната среда и предлага следните бележки.

В законопроекта за опазване на околната среда твърде са игнорирани съответните институции на Министерството на здравеопазването, които имат пряко отношение към проблемите на хигиената на водата, въздуха, почвата, личната хигиена, а така също и на професионалната патология.

Не е отразена и ролята на Министерството на земеделието и хранителната промишленост в адекватен на съответната степен, имащо отношение към замърсяването на почвата, водата и въздуха към проблемите на растителната защита като пестициди, хербециди, нитрати и други и последвалите от това отражения върху човека и животните.

Съществува опасност от създаване на нови административни, научни и други звена, без да се осмислят съществуващите такива, както от Министерството на здравеопазването, така и в Министерството на земеделието и хранителната промишленост.

Когато даден завод или друго съоръжение замърсяват околната среда и неговите работници, а също и гражданите по съседство боледуват, те трябва да заплащат глобите, като сумите влизат в здравноосигурителния фонд за лекуване на болните както в заводите, така и на населението и за оздравяване на околната среда.

Ясно трябва да се отрази и въпросът за профилактичните прегледи, т.е. финансирането на профилактиката. Да се задължат заводите и предприятията, които замърсяват околната среда да дават глобални суми и за извършване на тези прегледи.

Отчитайки горните бележки, предлагаме, и тук вече правим, без да ви го чета, ние ще им го предоставим, ^{пке-чл} към чл. 16 какво трябва да се прави, чл. 18, чл. 29, 30, 31, 34 и 36.

И накрая, аз си позволявам да направя от себе си една забележка. Този закон трябва да бъде съгласуван със Закона за санитарно-епидемиологичния контрол, от една страна, и от друга

страна, с растителната защита. Отново ще се получат така наречените в медицината децеребрационни явления. Когато му отрежеш на петела главата, той има гръбначен мозък и се движи с него, но не с главата си. И затова трябва да се обвържат заедно, за да бъде действително ефективен. Утре ще дойде ^{за} санитарно-епидемиологичния контрол, който третира отново много остри проблеми и няма да бъде обвързан с този закон.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли парламентарни комисии, които искат да изразят предварително общо становище по законопроекта? Сякаш няма.

Давам думата на народния представител, госпожа Надежда Илчева, която ще представи кратко законопроекта, внесен от името на парламентарната група на Българската социалистическа партия.

Имате думата!

НАДЕЖДА ИЛЧЕВА: Благодаря Ви, господин председателю. Уважаеми колеги, както чухте от господин Велко Вълканов, постъпил е също така и проект закон, по опазване на околната среда от Българската социалистическа партия. Позволете ми съвсем накратко да ви запозная с основните принципи, залегнали в закон.

Предлаганият проект определя политиката на страната по опазване на околната среда и съдържа основните изисквания за нейното приложение, урежда системата на контрол, регламентира връзките на съвременното икономическо развитие и проблемите на околната среда и определя отговорностите на държавните институции и на гражданите на страната.

Предлаганият проект отразява разбирането, че общият закон, какъвто се явява той, е не само обзор от основни правила, а средство за постигане на определени цели и звена в управлението на околната среда.

В разработения проект са намерили отражение и са адаптирани по важни принципи, използвани в законодателството на страните от Европейската общност, САЩ и методическите указания, разработени от ЮНЕП*.

Основните принципи, които са залегнали, това са принципът на привантивността, принципът на рационалното използване на природните ресурси, на критичните натоварвания и носещите способности на околната среда, принципът - замърсителят плаща, принципът за адекватност на действията, т.е. натоварванията да са съобразени с конкретните регионални специфични условия на околната среда. Посочените принципи са в основата на екологичната политика на страните от Общия пазар. Тяхното приложение предполага широко участие на всички граждани на страната в дейностите по опазване на околната среда.

В проекта политиката на устойчивото развитие се конкретизира и се прилага чрез въвеждането на процедурата за оценка на въздействието върху околната среда.

Друго отличаващо предимство на проекта е въвеждането на система от екологични норми и стандарти. В проекта се въвеждат икономически лостове и механизми, които наред с принудителните административни мерки се разглеждат като важно средство за провеж-

* United Nations Environment Programme - UNEP (ЮНЕП) - програма на Организацията на обединените нации за опазване на околната среда. - Бел. ред.
47.1/СлР/РГ

да на политиката по околната среда.

При съставянето на проекта се изхождаше от убеждението, че главните ограничения за редуциране на замърсяването и контролане на качеството на околната среда в нашата страна са не само техническите проблеми, колкото проблемите, свързани с институциите, отсъствието на съвременна политика по опазване на околната среда и игнорирането на икономическите подходи в тази област. По тази логика проектът предвижда създаването на подходящи структури, които не само разработват, но и прилагат политиката по опазване на околната среда.

Това съвсем накратво е моето изложение по предлагания проект.

Като заместник-председател на Комисията по околната среда имах възможност да се запозная сравнително добре с трите проекта, които се предлагат на вашето внимание. Двата вече са във Великото Народно събрание, а от министъра на околната среда разбираме, че техният проект скоро също така ще постъпи. Снятам, че трите законопроекта не се противопоставят, а могат да създадат чудесно условие за създаване на едно действително добро законодателство в областта на опазване на околната среда. Затова бих се обърнала към министерството с молба, ако могат да ускорят постъпването на техния проект закон и въз основа на трите проекта да създадем действително един добър закон и една основа за разгърнатото законодателство по опазване на околната среда, от което всички сме, мисля, дълбоко заинтересувани. Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, госпожа Илчева. Думата господин Захари Карамфилов, председател на Комисията по икономическата политика при Народното събрание.

ЗАХАРИ КАРАМФИЛОВ: Уважаеми господин председателствуваш, уважаеми колеги, законопроектът за опазване на околната среда възстановява контрола върху инвестиционния процес, свързан с така наречената екологична експертиза, и премахва заедно с отмяната на подзаконовите актове в тази област. Превантивността на този контрол се осигурява в глава шеста на законопроекта.

Положителен момент е възможността средствата за контрол да не се осигуряват само със средства от държавния бюджет, каквото

е сегашното положение съгласно чл. 19 на законопроекта.
 Процедурата по оценка на въздействието върху околната среда за вече действащи съоръжения не е автоматична. Тя може да се извърши едва след специално решение или след специално искане на евентуално засегнатите страни.

В този смисъл няма автоматично натоварване на държавните разходи, но като превантивна мярка е крайно навременна, предвид възможностите за реструктуриране на стопанството.

Законопроектът има качеството да сумира изискванията към предприемачите, което е съществено от гледище на евентуалните чужди инвеститори, които без този кратък и ясен закон трудно биха се ориентирали в разпръснатите правни норми със съвременна терминология.

Между другото понятията в законопроекта съвпадат с тези на Търговския закон и новите стопански закони. Разпределянето на компетенциите между централните държавни ведомства е в прерогативите на министъра на околната среда, което позволява да се избегне предрешаване на измененията на функциите на държавните учреждения, често непредвидими в условията на стопанските промени.

Приложенията към глава шеста на законопроекта почти съвпадат с приложенията на директива 337 от 1985 г. на Съвета на Европа.

Дали списъкът на предприятията в тях трябва да бъде разширен или не, това може да прецени Министерският съвет. За целта в преходните и заключителните разпоредби трябва да се посочи съответен текст.

Комисията по икономическата политика приема закона на първо четене, смятайки че той не извършва тънка интервенция в стопанското законодателство, макар и да възстановява правилата на играта в инвестиционния процес.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ:

По първото четене дотук са се записали за изказване девет народни представители. Струва ми се, че можем да започнем тези дебати, но до 16,30 ч., за да може след това в малкото време до почивката да разгледаме предложението на господин мини-

нистър-председателя Попов, заедно с ръководството на Комисията по аграрната политика, за попълване на състава чрез избор на Националния поземлен съвет и евентуално едно упълномощаване на правителството, което сега е раздадено, по повод на протокола за закриването на СИВ*.

Има ли възражения така да се процедира? - Няма. Благодаря ви.

Или Думата

госпожа Виктория Димова.

* Съвет за икономическа взаимопомощ (СИВ).

ВИКТОРИЯ ДИМОВА: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! В трудното ни законодателно ежедневие се появи и благодарение за опазване на околната среда, благодарение на упоритостта на членовете на "Екогласност". Може би някой дълбоко в себе си е помислил: "Толкова много други проблеми имаме, та необходимо ли е в този момент да се занимаваме и с такъв закон?"

Разбира се, това би било плод само на непознаване на екологическата катастрофа, в която се намира нашата страна. И за да не бъде голословна ще ползвам някои данни, твърде стари, от 1985 г., но нека да се надяваме, че ^{през} 1991 г. те биха били по-добри.

Изследванията показват, че в София за едно денонощие на един квадратен километър падат около седем тона прах. За една година това са 240 тона на квадратен километър. Не знам дали в света има друга столица в това състояние. За сравнение ще кажа, че за страната за една година на един квадратен километър падат 32 тона прах. За Чехословакия - 25 тона, за Швеция - 600 килограма.

При Бухово и Желява замърсяването с мед, цинк и олово е 12 пъти над нормата, а при гара Яна - 15-16 пъти. В нашата община "Искър" концентрацията на серен двуокис през януари е била 8-9 пъти над пределно допустимото количество.

През 1985 г. от различни отрасли са изхвърлени 56 милиона течни отпадъци. А освен това, ако се вземат предвид 3 200 000 тона дневно твърди отпадъци, неразтворими вещества, като арсен, олово и др., се получава следната картина за реките: например река Искър е замърсена 143 пъти над пределно допустимото количество. И трябва да ви кажа, че няколко пъти четох тази цифра, защото просто не можех да си обясня как е възможно това.

И аз закръглям до единиците. Река Арда - 108 пъти над допустимото, Камчия - 99 пъти, Янтра - 73 пъти и т.н. Общо в списъка са 15 реки. В 11 от тях замърсяването надвишава от 10 до 143 пъти пределно допустимото количество.

НАДЕЖДА ИЛЧЕВА (от място): Нещо за закона ще кажете ли?

ВИКТОРИЯ ДИМОВА: Увредеността на селскостопанската земя е голяма. (Неодобрителни възгласи от мнозинството) Повече от половината - 69 на сто е засегната по различни, антропогенни

и естествени причини, като 9,2 на сто е невъзвратимо увредена, а 59,5 на сто е вече замърсена или в процес на замърсяване. Или сумарно от това, което казах, състоянието на въздуха е лош над една четвърт от територията. Той е замърсен над пределно допустимото количество. Водите в основните поречия са замърсени 85 на сто, като качество и 79 на сто от дължините на поречията са замърсени над пределно допустимите количества. 44 на сто от земята е увредена от селскостопанския фонд и 69 на сто от останалите.

Вече 20 години живея в ж.к. "Дружба". (Неодобрение от мнозинството) Един квартал, в който екологичната картина е трагична. И кои са главните замърсители? Това е Комбинатът за цветни метали "Димитър Ганев". Според законите такова предприятие трябва да бъде на 300-400 километра вълн от населеното място, а в нас под общината на завода е сгущено, обърнете внимание, четвърта работническа болница. В общината се пере всичката вълна на България, която е една от причините за 143 пъти замърсяването на река Искър. Годишно ТЕЦ "Трайчо Костов" изхвърля в атмосферата между 60 и 80 тона ванадий.

Какво представлява нощта на един жител от нашата община? Ако отвориш прозореца, ще го проние киселата миризма, а дали е от Комбината за цветни метали "Димитър Ганев" или от Кожурския завод, не се знае. Към 24 часа се чува проглушителният рев на комините на теца, които освобождават излишна енергия. (Неодобрителни възгласи от мнозинството), а в сутрешните часове въздухът мирише на хартия и още нещо.

Малките палавници се радват, че намират много четирилистни и петлистни детелини около Атомния център, но какво говорят тези генитични изменения, дами и господа? Мога да ви представя и трагичната картина на заболяванията, но смятам, че това не е необходимо.

Изводите са ясни. (Неодобрителен шум в залата от страна на мнозинството) И аз ви моля за малко търпение, защото в края на краищата (силен неодобрителен шум от страна на мнозинството) необходимостта от такъв закон е, струва ми се, достатъчно очевидна. Струва ми се, че дотук ние се натъкваме на едно престъпно беззаконие, на невежество и, бих казала, някъде съзнателно престъпление на тоталитарния режим, както към българския народ, така и към българската земя.

Ето защо аз съм за търсене и на отговорност и от т./нар.²²¹ безотговорни и съд за виновните. Ето защо аз приветствам внасянето на ^{Закон, и т.д.} за опазването на околната среда и ще гласувам за неговото приемане на първо четене.

И сега по процедурата във връзка с този закон. Колеги, ние всички бяхме получили ^{законопроект}, който дойде от Комисията за опазване на околната среда при Народното събрание, към него сме насочили вниманието си. Днес изведнъж е внесен нов

, а както чух в изказванията на колегите, ще има и друг от страна на министерството. Аз смятам, че един закон, когато влезе в пленарната зала, вече трябва да бъде един сумарен закон от всички ^{които}, постъпили до този момент.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ:

Едно уточнение. Законопроектите, независимо от това кога са влезли все пак по надлежния ред тук, ще бъдат взети предвид, заедно с предложенията, които ще прозвучат от името на ораторите. И както повелява правилникът на парламента ще се обобщи от всичко това един цялостен законопроект.

Има думата за реплика госпожа Надежда Илчева.

НАДЕЖДА ИЛЧЕВА: По повод на изказването на госпожа Виктория Димова се обръщам с молба към всички колеги, които ще вземат отношение по закона първо, нека да обърнат внимание на препоръките, които ще ни дадат, тъй като това особено ще подпомогне нашата бъдеща работа върху закона. И, второ, с огромна молба се обръщам към всички, които използват данни особено тогава, когато тези данни са непроверени или не отговорят на истината. Все пак нека като народни представители, като граждани на нашата страна да пазим нейните интереси. Не трябва да забравяме, че настъпва курортния сезон, може да се каже дори, че той вече е настъпил и че ние сме страна, която има амбиция да развива селско стопанство. Тогава, когато излизаме с неверни данни, не знам как ще можем да предложим нашата селскостопанска продукция или нашите курорти на чужденците. По-добре премълчан факт, отколкото един неверен факт, колеги. Моля ви, изнасяйте само проверени данни. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: (Думата има) народният представител господин Иванов. Моля за тишина в залата! Ето, той си сложи магнитната карта, която ще отчете времето на изказването му. Това е за самодисциплина.

ИВАН ИВАНОВ (Зелена партия): Колеги, ще ви запозная със становището на Зелената партия по проекта за Закон за опазване на околната среда. Аз съм секретар на Комисията по опазване на околната среда.

Предложеният на вниманието ни проект за Закон за опазване на околната среда е изработен според нашето виждане за структуриране на природозащитното законодателство. Той, освен, че е съобразен с последните достижения на законодателствата на развити страни като САЩ, Дания, Австрия и др., се внася за разглеждане от Комисията по опазване на околната среда в един критичен за България момент - неприложимост на сегашното законодателство и опасност в условията на зараждащата се пазарна икономика от извършване на още по-големи екологични поражения. Затова Зелената партия смята, че бързото приемане на този закон е належащо.

ВЙ/МТ

49.1

За да избегнем повтарянето на аргументите, изложени от господин Красен Станчев за необходимостта от приемането на този закон, аз ще спомена само някои от предложенията за промени в текста, които имат по-съществен характер.

Тук става въпрос за едно изменение на текста на чл. 6, ал. 1 - „Забранява се вносът в страната и изключителната икономическа морска зона на опасни технологии, вещества и отпадъци с цел производство, складиране или унищожаване.“ Също така има предложение за чл. 13 за официална да се снѝта информацията, предоставена от упълномощени държавни, общински и други организации. Имаме предложения за чл. 19, ал. 3 (нова), която трябва да предвижда, че когато не е възможно да се установи източника на замърсяване, разходите за контрола се поемат солидарно от всички замърсители в района. Имаме предложение и по въпроса за разпределението на сумите от чл. 36, ал. 1, като по сметките на общините, на чиято територия се намира замърсителя, се внасят 30%, а 20% се разпределят между засегнатите общини. Това е един член, който касае тези проблеми. В проекта за Закон за опазване на околната среда не са предвидени подробно тези неща, които трябва да залегнат в други закони. Беше разработена и предложена цяла глава в Закона за данъците по въпросите, свързани с екологичните данъци и такси. В рамките на програмата, (прие) Комисията за опазване на околната среда експерти към Зелената партия разработиха и внесоха за обсъждане на законопроект за защитените територии и : законопроект за горите в България.

С това завършвам изложението на становището. Запазвам си правото да се изкажа в следващите дни, тогава ще изложа моето лично мнение извън това, което прочетох сега.

1990

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ:

1990. Нека сега постъпим така: утре ще продължи дискусиата по законопроекта. Вземете господин парламентарен секретар, тези имена, за да се направи една листа за последователни изказвания. Нека сега да гласуваме, защото това не е направено, имайте предвид, че тук е и господин Александър Томов, заместник-председател

на Министерския съвет, две кратки и последователни точки, които да се включат към дневния ред.

1. По предложението на правителството за избор на членове на Националния поземлен съвет. Това е едната точка. И втората - одобряване или неодобряване на протокола за закриването на Съвета за икономическа взаимопомощ. Моля, господа, да гласуваме. Това не е направено сутринта. Ние трябва да имаме легитимно основание да преминем към тази дискуссия. Гласувайте тези две точки от дневния ред сега. След почивката разглеждането на проекта за Конституция продължава.

От залата казват, че техниката не работи.

РЕПЛИКИ: Да гласуваме на ръка! Да гласуваме!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля за малко тишина - и техниката се нуждае от внимание!

Останете в залата, ви моля, защото ще се наложи да гласуваме механично. Дотогава народните представители, които са съгласни с включването в дневния ред сега на точките, както ги формулирах - двете последователно - моля да гласуват с вдигане на ръка.

Господин Андреев, едната ръка е достатъчна, двете са много.

Парламентарният секретар - да брои, а после да пише!
Има ли против? Въздържали се има ли?

Така предложените допълнителни точки към дневния ред се приемат с ^{4403 и с 60}.

С Илия Думата заместник-председателят на правителството, господин Александър Томов по предложение за членове на Националния поземлен съвет.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители!

На основание чл. 32, ал. 1 от Закона за собствеността и ползуването на земеделски земи правителството предложи на Великото Народно събрание за утвърждаване ръководния състав на Националния поземлен съвет. На свое заседание вие гласувахте този състав, като членове на Националния поземлен съвет беше 49.3

уточнено да бъдат предложени допълнително от Министерския съвет след съгласуване с ръководството на Националния поземлен съвет. На свое заседание Министерският съвет извърши възложеното му и днес ви представя състав на Националния поземлен съвет за утвърждаване. Позволете ми да прочета само имената, като предварително искам да ви информирам - проекта е раздаден, вие го имате, но при подбора на членовете на Националния поземлен съвет е изхождано от това в него да бъдат представени всички заинтересувани министерства и ведомства, а също така и Централния кооперативен съюз, Съюзът на частните земеделски стопани, Съюзът на собствениците на земя и занаятчиите, както и Съюзът на земеделските кооперации.

Искам да ви попитам дали е необходимо да чета състава, тъй като той ви е раздаден. Мисля, че това не е необходимо.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Съставът е раздаден. Благодаря Ви за аргументацията. Думата господин Атанас Ганев от името на Комисията по аграрната политика и реформите в селското стопанство.

]

АТАНАС ГАНЕВ: Господин председател, уважаеми колеги! Аз ще бъда съвсем кратък. Нашата комисия получи тази сутрин предложението на Министерския съвет за списъчния състав на Поземления съвет. Подкрепяме изцяло предложения състав в този му вид. Надяваме се, че Министерският съвет, съгласувано с ръководството на Националния поземлен съвет, е обмислил добре този състав и ще може да се осъществи нормална работа на този съвет. Затова ние го подкрепяме и ви приканваме да гласувате за този състав, който е предложен от Министерския съвет.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Филипов.

ЕМИЛ ФИЛИПОВ: Уважаеми колеги народни представители, това е един изключително важен за нашата страна орган - Националният поземлен съвет. Преди да взема отношение към предложението, искам да подчертая, че подобни съвети съществуват в редица страни към различни министерства. Това е фактически съвет, който ще съдействува на нашето Министерство на земеделието и хранителната промишленост за решаването на проблемите в този отрасъл. В много страни съществуват подобни съвети за решаването на важни въпроси, свързани с един или друг отрасъл или подотрасъл. В тях в значителна степен се включват независими учени, представители на постоянни институции от типа на академии, от типа на крупни фирми, от типа на висши учебни заведения. Поради това аз смятам, че в проекта за състав на поземления съвет би трябвало да има представител на БАН*, представител на Селскостопанската академия и представители на висшите учебни заведения. Може би не съм прав в тези свои съображения и бих помолил вносителите да ме оборят със своите контрааргументи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Уважаеми дами и господа, аз съм малко изненадан от състава на Националния поземлен съвет, и то не от личностите, които са представени в него, които вероятно са подбрани с необходимото внимание, а относно структурата, на която почива подборът на тези личности. Както видях от списъка, това са длъжностни лица в отделните министерства, предимно заместник-министри. От тази гледна точка поземленият съвет вероятно ще изпълнява някакви координиращи функции между различните министер-

Ст. 5/ВР

50.1 * Българският съвет за поземлените.

ства с оглед приложението на Закона за земята. На мен ми се струва обаче, че като изхождаме от чл. 32 на този Закон, Национален поземлен съвет е работещ орган и хората, които са в него, с оглед на това, че са ангажирани пряко да изпълняват други функции, едва ли ще могат да бъдат един колективен работещ орган. От тази гледна точка, че пред този поземлен съвет ще се обжалват редица решения на общинските комисии и ще изпълнява и други контролиращи функции, на мене ми се струва, че самият подход е неправилен. Аз съм сериозно озадачен от така предложената листа. Повтарям, не става въпрос за личностите, които са предложени тук, става въпрос за подхода. Ако работещ орган, ще трябва да преминем на друг принцип и в него да включим действително специалисти, които пряко ще осъществяват ръководството. Ако не, в такъв случай ще трябва да има към този поземлен съвет един допълнителен щаб от специалисти.

ИВАН ПЪРВАНОВ (от място): Той има Бюро.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми колеги, аз трябва да ви кажа, че съм силно озадачен от списъка в този му вид. Това ми прилича на един президиум на едно тържествено събрание или на нещо от този род, но в никакъв случай не на работещ орган. Повечето от тези хора според мен са далеч от проблемите, които ще се обсъждат. Това е една "шапка", която аз не виждам как ще се събере и как ще вземе някакво решение. Тук трябва да има хора, може би с по-нисък ранг, с по-малко гръмки титли, но които наистина да бъдат авторитетни в тази област, за която са предвидени, да се събират и да вземат решения.

Аз апелирам списъкът да се измени в такъв смисъл.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли други предложения? Има думата господин Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаеми народни представители, бих искал първо да отговаря на двата последни въпроса, или по-скоро на двете последни изразени мнения. Няма никакво различие между това, което е записано в чл. 32, и подхода на правителството при изграждането на Националния поземлен съвет. Няма също така никакво съмнение, че Националният поземлен съвет е работещ орган

и той ще остане такъв. Към Националния поземлен съвет освен неговия щатен състав, освен неговото ръководство, неговият апарат, който е изграден изключително от специалисти в областта на земеустройството, също така и икономисти в областта на селското стопанство, има и експертен съвет, съставен от специалисти и представители на съответни висши учебни заведения и главно от Селскостопанската академия. Когато обаче се формира съставът на Националния поземлен съвет, трябва да се разбира очевидната истина, че всяко от приетите решения, както е предвидено в съответния закон и правилника за неговото прилагане, засяга интересите на различни министерства. Не е възможно един национален координиращ орган да взема сериозни решения в областта на земята, както и в областта на земеустройството и разпределението на земите, и той да няма представителство на всички заинтересувани ведомства. Затова, когато правителството обсъди въпроса, то изходи от обстоятелството, че, от една страна, трябва да има достатъчно специалисти - такива, повярвайте, има и ще има в Националния поземлен съвет и не само в неговото ръководство, а, от друга страна, трябва да бъдат представени всички заинтересувани лица. Всички интереси, както ведомствени, така и частни, така и на кооперациите. Не случайно започнах именно с този състав от т. 14 до 17. Не е възможно да се вземе решение, без да има представител на армията; не е възможно да се вземат сериозни решения, без да има в съвета представител на Министерството на вътрешните работи; не е възможно да се вземат сериозни и обосновани решения, без да има представител на Министерството на строителството, архитектурата и благоустройството.

Ето защо, аз моля добре да бъде разбран и да бъде схванато, че съставът на Националният поземлен съвет е фактически този координиращ национален орган, който ще взема решения, засягащи пряко националните интереси, свързани с интересите на всички ведомства, които са споменати в проекта. Същевременно има достатъчно специалисти, които са в структурата на Националния поземлен съвет, както и в неговото ръководство, които ще бъдат оторизирани да вземат основните решения и да готвят материалите при подготовка и вземането на тези решения.

50.3

Ето защо, завършвайки, искам да се обърна към вас с апел да гласувате този състав на Националния поземлен съвет, освен ако някой от народните представители няма персонални възражения. Но мога във всички случаи да кажа, че експертното равнище и привличането на експерти от Селскостопанската академия и други висши учебни заведения и други специалисти е достатъчно и това ще бъде осигурено.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Ганев, имате ли да прибавите нещо към становището си?

АТАНАС ГАНЕВ: Аз няма какво повече да добавя към това, което каза господин Томов. То е абсолютно вярно. Към този Национален поземлен съвет вече се изгражда експертен съвет от висококвалифицирани специалисти, представители на различните академии, институти и т.н. Затова дотолкова, доколкото той е чисто административен, координационен съвет, който ще решава редица спорни ^{субективни и изключително не реални} въпроси по приложението на Закона за ^{работ} земята, аз още веднъж приканвам всички да гласуваме и да дадем картбланш на този Национален поземлен съвет, за да могат да започнат ^{работ} общинските поземлени комисии.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата народният представител господин Йосиф Петров.

ЙОСИФ ПЕТРОВ: Господа народни представители! Аз не виждам добре. Помолих и ми се прочете списъкът. Чух много имена и се уверих, че този списък е списък карикатура. В него е цялата номенклатура. (Единични ръкопляскания от опозицията.)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Иван Първанов, имате думата без строфи.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Уважаеми госпожи и господа! Станах, за да направя едно кратко възражение именно върху критерия, от който се е ръководил Министерският съвет. Не споря по процедурата, тя е точно такава, каквато е описана в чл.32 - че точно Министерският съвет е органът, който трябва да предложи на Великото Народно събрание, за да одобри и ^и збере този състав на Националния поземлен съвет. Но когато правя възражението върху този критерий, аз изхождам от основните принципи, че не може да участва в един колективен орган представител на едно заинтересувано ведомство или министерство и той да бъде обективен при вземането на решения от този колективен орган. Дори е направен явен пропуск от гледна точка на обжалваемостта на тези решения пред Върховния съд, като е включен представител на Върховния съд в този Национален поземлен съвет, който така или иначе би се ангажирал със становище . И подир това ще отиде това решение пред Върховния съд и очевидно е неудобството от неговото присъствие там.

Така че донякъде са прави колегите - и Обретенов, да не говоря за другото възражение, което направи господин Йосиф Петров, че донякъде нещата не са добре изпитани - както критерият, така и предложените лица.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Атанас Узунов има думата.

АТАНАС УЗУНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Въпреки възраженията на мои ^и много добри приятели и съдейници, лично аз съм разтревожен именно от това, че всички министерства, заинтересувани при разпределянето на т.нар. "Фонд за земята", ще имат определени отношения и ще теглят чергата ["] към себе си.

В това отношение аз мисля, че не е най-удачно предложението на Министерския съвет именно за Националния поземлен съвет. За да може да се разпредели земята, за да може да се

даде действително тази земя и да бъде обработвана, а не толкова милиона декара да стоят, без да бъдат обработвани, този Национален поземлен съвет трябва да прескочи бариерата на ведомствените интереси. А в случая, както ги наблюдаваме - 17 човека, аз мисля, че те много мъчно ще прескачат бариерата на тези ведомствени интереси. В случая заместник-министърът на отбраната ще трябва тъй или иначе да защитава определените полигони, където, поне в моя избирателен район, са едни от най-продуктивните земи. Ако аз лично съм заместник-министър на отбраната, не виждам как ще надскоча именно този интерес, защото това е необходимо за моето ведомство.

С други думи, аз предлагам на почитаемото пленарно заседание и на Министерския съвет този Национален поземлен съвет да не бъде поведомствен, а да бъде съставен от хора, които са извън ведомствата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Извън ведомствата, господин Узунов, без да правя теза, дали ще има съответната компетенция, а не лична компетентност. Личната компетентност е в Експертния съвет, а това е компетенция на ведомството.

Имате думата, господин Величков.

АЛЕКСАНДЪР ВЕЛИЧКОВ: Аз бих предложил на Министерския съвет да се съобрази с това, което се изказва като мнение тук, и нещата да бъдат малко разделени. За мен Националният поземлен съвет би трябвало да се състои наистина от хора, които трябва постоянно да работят там, да са ангажирани само с това. И това трябва да се хора специалисти, които да движат цялата работа.

От друга страна, господин Томов достатъчно добре изложи аргументите, че трябва да се защитават интересите на всяко ведомство и също така онази част от работата, която засяга дадено ведомство, да бъде съответно свеждана по най-бързия начин.

Ето защо аз виждам съществуването на този списък, който ни беше представен, като един консултативен съвет към Националния поземлен съвет или някакъв подобен орган. Но истинският Национален поземлен съвет го виждам само като съставен от специалисти, които са заети изключително с тази работа и с друго нищо не се занимават.

51.2

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли други мнения?
 Думата отново, господин Александър Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Господа, аз се извинявам, че взимам втори път думата по този въпрос да отговарям на реплики и поставени въпроси.

Искам да кажа, че е изключително важно да се разберат както функциите на Националния поземлен съвет, така и начинът и обстановката, в която той ще работи. Едно е, когато става дума за общинска поземлена комисия, и друго е, когато става дума за Национален поземлен съвет. И аз моля това да бъде добре разбрано.

Всички членове на Националния поземлен съвет, без изключение, са длъжни да спазват закона и правилника за неговото прилагане. Няма да има възможност, както тук беше казано, всеки да тегли чергата към себе си. Но не може да се отрече, че когато се взема решение, а това решение засяга всички в тази страна без изключение, че ще се наложи полигонът, за който господин Узунов говори, все пак да бъде преместен от едно място на друго, да се съчетаят тези интереси, да се вземат решения и хората да бъдат в курса. Това е вече не което е само общинската поземлена комисия, съставена изключително от специалисти, а тук става дума за национална координация при решаване на поземления въпрос.

Дали могат това да правят експерти? Разбира се, че няма да могат да го правят. Експертите няма да могат да оценят този баланс на интересите, който засяга нацията като цяло. И точно тук е разликата. Експертите могат да подработят най-добрия начин, да приложат алтернативни варианти.

И после, вие казвате, че тези хора няма да участват постоянно. Първо, четиримата основни ръководители на Националния поземлен съвет са щатни. Второ, вие много добре разбирате, аз вече казах, че освен експертен съвет, имаме щатен апарат на Националния поземлен съвет, изграден изключително от експерти и специалисти. Няма да се получат такива противоречия, за които говорите. Ако ^{се} смущава това, че има титли и че има длъжности, аз ви моля, не обръщайте внимание толкова на това. Това са хора нови. Освен това става дума за хора и от Съюза на частните стопани, от Съюза на собствениците на земя и занаятчии, представители на всички групи интереси. Не е възможно. Току-що се консултирах

с нашите юристи за Върховния съд. Това също е помислено от гледна точка на някои специфични въпроси при решаването на споровете по поземлените въпроси. Няма да се получи лична уния, за която говорите. Не виждам как на практика това ще стане.

Не искам пък да ви кажа, че в Министерския съвет обсъждахме доста пространно този въпрос, че същите въпроси се поставиха и там. Но надделя точно това мнение, именно защото ние не виждаме друг начин да се взимат верни решения, които да работят и които да не водят до безкрайни противоречия и спорове. Това е единственият аргумент.

Що се отнася до това, дали този съвет ще гарантира реформата, за която вие се безпокоите, и това е правилен въпрос, аз мога да ви кажа: гаранциите са здрави, те са в закона, те са в правилника за неговото прилагане. Ако там трябва да се правят промени, правете ги там. Но този състав няма да е в състояние да върне назад реформата или да я приложи половинчато. Той може само да я регулира. Ето това е идеята. Другото ще контролираме и ще наблюдаваме от самия Министерски съвет.

Благодаря ви и отново ви моля да подкрепите виждането.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата поиска господин Никодим Попов.

НИКОДИМ ПОПОВ: Дами и господа народни представители! Може би моите приятели от опозицията да ми се разсърдят, но аз не съм от злостната опозиция, а съм опозиционер.

Аз ви моля да гласуваме този списък, който ни е представен от Министерския съвет като Съвет на поземлената национална комисия. Фактически всички тези 17 членове са съветници. Хората, които ще решават съдбоносните въпроси по прилагането на Закона за земята (така го казвам за по-кратко), са председателят, двамата подпредседатели и секретарят.

Председателят го познавам лично - професор, почтен гражданин и вярвам в неговата добросъвестност.

Вторият подпредседател - Димитър Георгиев Георгиев е представен от Земеделския народен съюз "Никола Петков", инженер, който също е много добросъвестен.

Вторият подпредседател го познавам. Той е представен от Земеделския съюз "Янко Забунов" и вярвам, че и той е добросъвестен човек.

Същото ще кажа и за секретаря.

Така че останалите, от които познавам Петър Русинов Цибрянски, роден в Лом, там е израсъл, учил е там, инженер е, изключително почтен човек, и още двама души от тях познавам и ги зная за добри и почтени хора. Но това са личности, това са специалисти, които със своята дейност и със своите съвети там, където трябва, ще бъдат полезни относно прилагането на Закона за земята, за да могат собствениците да си получат земята.

Аз така виждам нещата. (Единични ръкопляскания от опозицията)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: ^{и ч.} Думата . госпожа Вълкана Тодорова. Имате думата. (Шум в залата, реакция на неодобрение.)

Моля ви, тишина (звъни)! Нека да се изясни цялостно въпросът.

51.5

ВЪЛКАНА ТОДОРОВА: Уважаеми колеги, аз искам да задам един въпрос на господин Томов. По какви съображения е включен в състава господин Иван Лилев? Като представител на Министерския съвет. Аз мисля, че неговото присъствие нарушава принципа в този Поземлен съвет. Моля да ми обясните по какви съображения и защо сте включили един чиновник от Министерския съвет в състава на този важен орган? Аз мисля, че неговото присъствие не е необходимо тук.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли други въпроси и оратори? Господин Томов, Вие ще вземете ли думата?

Господин Станчев също иска да ви попита нещо и тогава ще ви дам думата.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми народни представители! Аз не разбрах аргумента на господин Томов срещу възражението на господин Иван Първанов член или председател на отделение на Върховния съд да бъде включен в тази комисия.

Ако трябва да има юрисконсулт, това можеше да бъде известен юрист, известен правник. Той можеше да бъде там. Но при положение, че имаме да речем, неправомерно решение на Националния поземлен съвет, то тогава контролиращата инстанция е Върховният съд. Не ми е ясно как се нарушава този принцип на разделяне на властите. Така че, най-малкото искам да се вземе предвид, че при положение, че не чуя никакви разумни аргументи в тази насока, аз правя отвод на господин Борис Балабанов.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Отвод не, няма да гласуваме.

Господин Карафеизов иска думата.

ЦЕЗАР КАРАФЕИЗОВ: Уважаеми господин председателю, дами и господа депутати, аз разбирам, предложеният списък и тези лица като хора не, които да защитават, както каза господин Узунов, своята черга или своето здание, където стоят, или своята служба, а като хора, които трябва да отговарят за земята, която ползват техните ведомства. И затова според мен е правилно те да бъдат все пак никакви ръководни хора. Да ме извини господин Йосиф Петров, че има номенклатура, но така или иначе те трябва да бъдат отговорни хора. Аз бих попитал господин Томов Комитетът по енергетика, който ползва много земи и е обект на критика

от много ведомства, може би било редно да има и от тях някакъв представител, тъй като те трябва да отговарят за ползването на земите. Всички тези полета са осяяни с електропроводи. Така че, аз също приканвам да гласуваме този списък и би трябвало те да бъдат действително отговорни хора и те да отговарят, аз така виждам тяхната функция, а не да защитават ведомството.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Общите дебати приключват
Има Думата господин Александър Томов във връзка с конкретно повдигнат въпрос.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаеми дами и господа, съвсем кратко на поставените въпроси.

На въпроса на госпожа Вълкана Тодорова. Иван Лилев е включен в проектосъстава на Националния поземлен съвет като представител на Министерския съвет. Това е съветникът в Министерския съвет, който отговаря за поземлената реформа и естествено, който трябва да координира връзката между Националния поземлен съвет, който и по място, и по време е отделен от Министерския съвет, и ~~от~~ правителството, отработката на взаимни решения, взаимопомощта, решаването на битови и други въпроси, естествено налагат това. Този съветник е назначен от доста време. Вярно е, че той беше предлаган и за секретар на Националния поземлен съвет, но то ~~е~~ отпадна. Тогава намерихме това решение за справедливо. При уточняването на проектосъставата предложихме ресорсния съветник на Министерския съвет да бъде включен ^{сега} и намираме това за правилно. То ~~е~~ беше подкрепено и от ръководството на Националния поземлен съвет.

На втория въпрос. Дали трябва да има представител на Върховен съд. Трябва да ви кажа, че споделям това, което господин Красен Станчев каза тук. Ако господин Борис Балабанов, който е председател на отделение във Върховния съд участваше като представител на Върховния съд. Ако така се схване въпросът, тогава това, което поставя ^{както аз го схващам} господин Станчев, е уместно. Но аз казах ^{от} ~~от~~ ~~де~~ ~~ва~~, ще повтора и сега. Става дума за участие на човек - експерт, и като експерт той присъствува в състава на Националния поземлен съвет, като специалист. Всички без изключение, независимо дали са секретари, началници на отделения, заместник-министри, всички без изключение, участват ^{ва} в този Национален поземлен съвет като експерти, а не като защитници само на интереси,

както беше казано. Така че, ако се прецени, че от гледна точка на чистотата на принципа за разделението на властите, той не бива да участва, тогава аз не възразявам и ще поема върху себе си тази отговорност пред правителството да се съглася с вас той да бъде изваден от състава на Националния поземлен съвет, макар че като личност господин Балабанов би бил изключително полезен и много нужен. И той е представен точно по този начин от ръководството на Националния поземлен съвет.

— Що се отнася до това, дали да бъдат представени в Националния поземлен съвет отделни хора от Комитета по енергетика, а също така имаше предложение и от Комитета по съобщенията, аз ви предлагам да отклоним това предложение. Дотолкова, доколкото в Националния поземлен съвет са включени представители на други министерства, които са във връзка с тези ведомства и могат да отговарят за повдигнатите проблеми, засягащи и Комитета по енергетика, и Комитета по съобщения. Става дума и за Министерството на индустрията, става дума също така и за представителите на самия Министерски съвет. Не можем да отидем на абсолютно представителство на всички заинтересувани ведомства. Отишли сме на окрупнено представителство. Освен това, господа, ако вие направите една точна оценка и прибавите към този състав Националния поземлен съвет, неговото ръководство от четирима души, както справедливо каза господин Никодим Попов, прибавите представителите на Съюза на честните земеделски стпани, на кооперациите, на собствениците на земя и занаятчиите, вие ще видите, че се получава действително един баланс на интересите в полза и превес на хората, които са пряко заинтересувани от възстановяването на земята и от самата икономическа реформа. И това е било отчетено.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Преминаваме към гласуване. Едно уточняване от името на Бюрото.

Аз мисля, господин Томов, че разсъжденията за член на Върховния съд, т.е. на магистратурата, да се включва в този орган е едно възражение, което тежи и може би в момента, ако вие се съгласите, да не гласуваме за участието на господин Балабанов, не като личност, а като представител на това ведомство.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ (от място): Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Оттегляте засега това. Благодаря Ви. И направете друга преценка.

Преминаваме към гласуване.

СТЕФАН НЕШЕВ (от място): Един въпрос към Бюрото може ли?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, имате думата.

СТЕФАН НЕШЕВ: Господин председател, аз се обръщам към Вас и към Бюрото на Народно събрание със следния въпрос.

Често слушам нападки и към работата на Народно събрание за неефективност, за некоректност, за незащитаване интересите на народа с някои закони и т.н. Ние тук избрахме ръководство на Националния поземлен съвет. А то не участва в предложенията на комисията, която ни се предлага, а само Министерският съвет.

Намирате ли, че Народно събрание трябва да гласува за една комисия, която поне не е одобрена, не казвам одобрена, не и съпредложена от онова ръководство, което беше избрано от Народно събрание.

Не се ли поставя избраното ръководство от Народно събрание при *сега имаме пак*.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз мисля, господин Нешев, ако съм чул добре, че в становището на заместник-министър-председателя, той каза, че това е становище и от тях. Те не могат да бъдат вносителите. По парламентарния ред Министерският съвет е вносителят, така е по текста на закона.

Има думата господин Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Едно изречение, уважаеми господин Нешев.

Става дума за следното. Първо, ние сме задължени да внесем това предложение. Ние го правим. Ние сме длъжни да го защитаваме.

Второ, напълно сте прав, че беше редно господин Петков да е тука. Съжалявам и нямам представа защо го няма. Но мога само да потвърдя пред Вас най-отговорно, че внесеното предложение в Министерския съвет е по предложение на ръководството на Националния поземлен съвет, че е обсъждано в тяхно присъствие и с тяхно участие.

СТЕФАН НЕШЕВ (от място): Благодаря Ви и аз.

както беше казано. Така че, ако се прецени, че от гледна точка на чистотата на принципа за разделението на властите, той не бива да участва, тогава аз не възразявам и ще поема върху себе си тази отговорност пред правителството да се съглася с вас, той да бъде изваден от състава на Националния поземлен съвет, макар че като личност господин Балабанов би бил изключително полезен и много нужен. И той е представен точно по този начин от ръководството на Националния поземлен съвет.

— Що се отнася до това, дали да бъдат представени в Националния поземлен съвет отделни хора от Комитета по енергетика, а също така имаше предложение и от Комитета по съобщенията, аз ви предлагам да отклоним това предложение. Дотолкова, доколкото в Националния поземлен съвет са включени представители на други министерства, които са във връзка с тези ведомства и могат да отговарят за повдигнатите проблеми, засягащи и Комитета по енергетика, и Комитета по съобщения. Става дума и за Министерството на индустрията, става дума също така и за представителите на самия Министерски съвет. Не можем да отидем на абсолютно представителство на всички заинтересувани ведомства. Отишли сме на окрупнено представителство. Освен това, господа, ако вие направите една точна оценка и прибавите към този състав Националния поземлен съвет, неговото ръководство от четирима души, както справедливо каза господин Никодим Попов, прибавите представителите на Съюза на честните земеделски стопани, на кооперациите, на собствениците на земя и занаятчиите, вие ще видите, че се получава действително един баланс на интересите в полза и превес на хората, които са пряко заинтересувани от възстановяването на земята и от самата икономическа реформа. И това е било отчетено.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Преминваме към гласуване. Едно уточняване от името на Бюрото.

Аз мисля, господин Томов, че разсъжденията за член на Върховния съд, т.е. на магистратурата, да се включва в този орган е едно възражение, което тежи и може би в момента, ако вие се съгласите, да не гласуваме за участието на господин Балабанов, не като личност, а като представител на това ведомство.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ (от място): Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Оттегляте засега това. Благодаря Ви. И направете друга преценка.

Преминваме към гласуване.

СТЕФАН НЕШЕВ (от място): Един въпрос към Бюрото може ли?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, имате думата.

СТЕФАН НЕШЕВ: Господин председател, аз се обръщам към Вас и към Бюрото на Народно събрание със следния въпрос.

Често слушам нападки и към работата на Народно събрание за неефективност, за некоректност, за незащитаване интересите на народа с някои закони и т.н. Ние тук избрахме ръководство на Националния поземлен съвет. А то не участва в предложенията на комисията, която ни се предлага, а само Министерският съвет.

Намирате ли, че Народно събрание трябва да гласува за една комисия, която поне не е одобрена, не казвам одобрена, не и съпредложена от онова ръководство, което беше избрано от Народно събрание.

Не се ли поставя избраното ръководство от Народно събрание при *сега имаме пак*.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз мисля, господин Нешев, ако съм чул добре, че в становището на заместник-министър-председателя, той каза, че това е становище и от тях. Те не могат да бъдат вносителите. По парламентарния ред Министерският съвет е вносителят, така е по текста на закона.

Има думата господин Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Едно изречение, уважаеми господин Нешев.

Става дума за следното. Първо, ние сме задължени да внесем това предложение. Ние го правим. Ние сме длъжни да го защитаваме.

Второ, напълно сте прав, че беше редно господин Петков да е тука. Съжалявам и нямам представа защо го няма. Но мога само да потвърдя пред Вас най-отговорно, че внесеното предложение в Министерския съвет е по предложение на ръководството на Националния поземлен съвет, че е обсъждано в тяхно присъствие и с тяхно участие.

СТЕФАН НЕШЕВ (от място): Благодаря Ви и аз.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И аз благодаря на въпроса, който е повдигнат от господин Нешев. Да бъдат поканени, това е съвсем редно. Както виждате, заедно с министъра на околната среда са и неговите заместници по първия въпрос.

Предлага се да бъдат избрани за членове на Националния поземлен съвет: Георги Танев, Любомир Пеловски, Ангел Джамбазов, Валентин Босевски, Валентин Карамфилов, Панайот Костов Панайотов, Кирил Ерменков Найденов, Ганчо Борисов Колев, Петър Русинов Цибрански, Людмил Асенов Маринчевски.

Госпожа Тодорова, за господин Иван Лилов . поддържате ли Вашата бележка да гласуваме отделно?

ВЪЛКАНА ТДОРОВА (от място): Да, поддържам я.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, поддържате. Прескачам. Панчо Иванов Панчев, Никола Бабанов, Стефан Георгиев Стефанов, Георги Петков Георгиев, Димитър Панайотов Димитров.

Гласуваме за този състав и отделно ще гласуваме за господин Иван Лилов.

Моля ви, господа, гласувайте прочетения състав на членове²² на Националния поземлен съвет.

: със 198 народни представители гласували за, 22²² против, 22 въздържали се, избира се този състав на Националния поземлен съвет.

)
|
)

Господа, сега гласуваме отделно предложението да бъде включен като член на Националния поземлен съвет Иван Димитров Лилов, съветник в Министерския съвет.

174 са гласували за, 55 против и 11 въздържали се. Господин Иван Димитров Лилов се включва в състава на Националния поземлен съвет.

Преминаваме към следващата точка от дневния ред -

ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОЕКТ ЗА ПРОТОКОЛ ЗА ЗАКРИВАНЕ НА СЪВЕТА ЗА ИКОНОМИЧЕСКА ВЗАИМОПОМОЩ.

Материалът е раздаден. Има думата заместник-председателят на правителството господин Александър Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Господа, ще бъда пределно кратък. Както на всички е известно, дълбоките преобразувания в Източна Европа доведоха фактически до създаването на нова обществено-политическа и социално-икономическа обстановка. В такава обстановка Съветът за икономическа взаимопомощ, чийто цели, принципи и структура са адекватни на един отминал период в международните отношения, окончателно изчерпа своите възможности и понастоящем, а по-точно вече от година не съществува.

На 28 юни в Будапеща ще се проведе заключителното 46 заседание на Сесията на СИБ*, по време на което е договорено постоянните представители на страните в организацията да подпишат протокол за закриването на Съвета за икономическа взаимопомощ.

Проектът за протокола за закриването на СИБ* е съгласуван на среща^{та} на постоянните представители в Москва на 17 и 18 май. Той предвижда действието на Устава на СИБ* и на Конвенцията за правоспособността, привилегиите и имунитетите на СИБ* да бъде прекратено 90 дни след неговото подписване, което да бъде извършено и от специална ликвидационна комисия.

Тъй като протоколът следва да влезе в сила в деня на неговото подписване, съгласно нашето законодателство и съгласно утвърждаването през 1959 г. на СИБ* с решение на Народното събрание тогава, е необходимо текстът му да бъде предварително одобрен от Великото Народно събрание.

Моля ви вие да одобрите направеното предложение от Министерския съвет.

53.1/СЛР/РГ * Съвет за икономическа взаимопомощ.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ:

От името на Комисията по икономическата политика имате думата, господин Николов.

Вашето становище е раздадено, възпроизведете го кратко.

ДОКЛАДЧИК ГЕОРГИ НИКОЛОВ: "Комисията по икономическата политика на свое заседание разгледа съгласувания на срещата на постоянните представители на страните-членки на СИВ^т, проект на протокол за закриване на Съвета.

Комисията предлага да се одобри проектът на този протокол. С одобряването му от страна на Великото Народно събрание ние ще изразим становището си към един орган на бившите социалистически страни, който изчерпа своите възможности и фактически вече не функционира."

Предлагам да не политизираме внесения за одобрение проект, а да гласуваме с пълната убеденост, че се разделяме с отминал период в международните отношения.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, господин Николов. Има ли оратори?

ГЛАСОВЕ: Няма.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тогава моля за малко внимание. Бюрото на Великото Народно събрание предлага да гласуваме следния проект за решение: "Великото Народно събрание на основание чл. 78, точка 13 и чл. 79, ал. 1 от Конституцията на Република България

РЕШИ:

Одобрява проекта на протокола за закриването на Съвета за икономическа взаимопомощ.

Възлага на Министерския съвет да упълномощи свой представител да подпише протокола."

Гласуваме този проект за решение. Моля ви гласувайте, господа.

Гласували са за 227, 11 против и 6 въздържали се. Решението е прието. Одобрява се протоколът като проект. Възлага^{се} на правителството чрез свой представител да подпише съдържанието на този протокол.

Господа, ще продължим в 17,45 ч. с обсъждане на проекта за нова Конституция.

След почивката.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Дами и господа народни представители, продължаваме нашата работа. Имате думата, господин Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин председателю, господа народни представители, Комисията за изработване на проект за Конституция на България днес заседава, разгледа предложенията, които бяха направени относно Глава девета "Конституционен съд". Това е един нов орган за нашата система, със сериозни правомощия. В хода на дискусиата можем да очертаме и неговото предно място в системата на висшите държавни органи.

И така, господин председателю, позволете ми да докладвам член 153 с неговите алинеи:

"Чл. 153. Ал. 1. Конституционният съд:

1. дава задължителни тълкувания на Конституцията;
2. произнася се по искане за установяване на противоконституционност на законите и на другите актове на Народното събрание, на актове със сила на закон, както и на актовете на президента;
3. решава спорове за компетентност между Народното събрание, Президента и Министерския съвет, както и между органите на местно самоуправление и централните изпълнителни органи;
4. произнася се за съответствието на сключените от Република България международни договори с Конституцията, преди ратификацията им, както и за съответствие на законите с общопризнатите норми на международното право, с международните договори, по които България е страна;
5. произнася се по спорове за законност на избора за президент и вицепрезидент;
6. произнася се по спорове за законност на избора на народен представител;
7. произнася се по обвинения, повдигнати от Народното събрание срещу президента и вицепрезидента;

Ал. 2. Със закон не могат да се дават или отнемат правомощия на Конституционния съд.

Ал. 3. Конституционният съд действа по инициатива на президента, Министерския съвет, най-малко 1/5 от народните

представители, Върховния касационен съд и Върховния административен съд. Споровете за компетентност могат да се поставят и от общинските съвети.

Ал. 4. Когато установят несъответствие между закон и Конституция, Върховният касационен съд или Върховният административен съд спират производството по делото и внасят въпроса в Конституционния съд."

Моля, господин председателю, да се докладват предложенията на народните представители, след което ще изложа и становището на Конституционната комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има ли предложения? Моля, докладвайте ги.

ПАРЛАМЕНТАРЕН СЕКРЕТАР ТРИФОН МИТЕВ: Уважаеми народни представители, постъпили са предложения от госпожа Нора Ананиева:

"Към член 153, точка 4а. Произнася се по конституционността на политическите партии и движения.

Точка 9. произнася се по нарушенията на конституционни права, свободи и задължения на гражданите.

Ал. 3. Гражданите имат право да сезират Конституционния съд за накърнени конституционни права."

Предложения от господин Красен Станчев:

"Член 153, ал. 1. Прилагателното "задължителни" преди "тълкувания" е абсолютно излишно. Това е работа на Конституционния съд. Прилагателното вероятно се появява вследствие на подозрението, че той няма да си върши работата. Крайно странно като конституционен текст. По-важно е в нова алинея да се регламентира процедурата на "импийчмънт"* на член на Конституционния съд. Тя трябва да бъде идентична на "импийчмънт" на президента като критерий и процедура, т.е. начини на гласуване, мотиви и пр., а правото на "импийчмънт" трябва да принадлежи на назначаващите страни и да се осъществява като решение на парламента.

Предлага това да бъде нова алинея в този член, като процедурата бъде описана в точки."

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Позволете ми да изложа становището на Комисията за изработване на проект за Конституция. Тя днес разгледа тези предложения. Становището на комисията е следното:

53.4 * Impeachment - воставање по същество (своб. упражняване чл. 153)
(англ.) Зел. риз

Относно предложението на господин Красен Станчев. Конституционната комисия смята, че редакцията, която е предложена в проекта, следва да остане поради следните съображения:

1. Единственият орган, който дава задължителни тълкувания на Конституцията, това е Конституционният съд.

В областта на теорията на правото има много видове тълкувания. Да не се спирам на тях. Но тук същественото е, че Конституционният съд дава задължителни тълкувания на Конституцията, за разлика от другите видове тълкувания, които теорията на правото познава.

И затова смятаме, че следва редакцията да се запази така, както е в точка 2.

Що се отнася до направеното предложение от госпожа Нора Ананиева, а именно: "Произнася се по конституционността на политическите партии и движения", Комисията за изработване на проект за Конституция смята, че това предложение не би могло да бъде възприето в смисъл да намери място в Конституционния текст, накратко поради следните съображения: ^{но} всега действащата нормативна основа политическите партии, респективно движения, се регистрират в съда, когато представят необходимите документи за това. При отказ да се регистрират подлежат на обжалване в тази съдебна система и не би следвало да има един двойствен режим, от една страна, съдебната система и съдебната власт, както е изградена, и, от друга, Конституционния съд.

И още нещо следва да подчертаем тук. Правомощията, които има Върховният Касационен съд и Върховният административен съд, са дадени в ал. 4.

Що се отнася до искането, гражданите да имат право да сезират Конституционния съд, този въпрос беше обсъждан още в началото. Беше обсъждан и сега. Комисията за изработване на проект за Конституция на България смята, че правото да сезират Конституционния съд, се отнася до органите, посочени в ал. 3, плюс главния прокурор, който също трябва да има право да сезира Конституционния съд. Но не бива да се дава това право на всички граждани, тъй като има опасност едва ли не Конституционният съд да се превърне в нещо като бюро жалби.

Що се отнася до нова точка 9: "Произнася се по нарушение на Конституционните права, свободи и задължения на гражданите", Комисията за изработване на проект за Конституция снѳта, че това е в компетенциите на съдебната власт, на съдилищата, които винаги се произнасят по едно претендирано или респективно нарушено право.

Комисията за изработване на проект за Конституция също снѳта, че систематичното място на член 153, предвид на предишните глави, които приехме, следва да бъде на мястото на член 155. Но това е, което можем да решим, след като гласуваме текстовете, така както са предложени.

И още нещо следва да отбележим. В ал. 3, за да бъде съвсем ясно и безспорно, второто изречение би следвало да звучи така:

"Споровете за компетентност по точка 3 могат да се повдигат и от общинските съвети." За да се разбере ясно и недвусмислено кога и в какви случаи общинските съвети могат да сезират Конституционния текст.

Това бяха бележките на Комисията за изработване на проект за Конституция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господа, моля Вашето становище по чл. 153. Заповядайте, господин Станчев.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Обяснението Ви, господин Корнезов, разбирам, че става дума всъщност за решенията на Конституционния съд, които са задължителни като тълкуване на Конституцията. Но това е тема за следващия член 154. Може би е възможно все пак да се заличи думата "задължителни", защото именно това е работата на Конституционния съд.

Аз мога да чета и тълкувам Библията, но нямам правото да давам, да речем, индулгенция.

Не чух нищо да кажете по повод предложението за процедура "импѳйчмънт" на член на Конституционния съд. Ако може да ми отговорите на това предложение, ако е разглеждано, разбира се.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаеми колеги, аз поддържам поначало представения раздел и съм гласувала за него в Конституционната комисия. Противно на някои гледища, че контролът за конституционност трябва да се предостави на Върховния съд, смятам, че развитите правни системи разполагат с такава специализирана институция, а там, където върховните съдилища упражняват контрола за конституционност, това е една достатъчно добре изградена и с дълги традиции система.

При условие, че ние сега изграждаме съдебната система върху нови принципи, не би следвало да я натоварим допълнително с този контрол за конституционност и е правилно създаването на такава институция. Лично аз направих предложение и съм склонна едното да оттегля, но настоявам за второто да бъде подложено на гласуване. Това са две предложения за разширяване на компетенциите на Конституционния съд. Предложението, което съм склонна да оттегля, е свързано с обжалването или ^с конституционните жалби на гражданите. Съзнавам, че създадената практика у нас и психологията на жалвания до всички възможни инстанции крие опасността да се затрупа Конституционния съд с лични молби и жалби, че трудно може да се постави тази бариера, която има в други системи, когато са изчерпани ^{възможности} възможности.

Съжалявам много, че ние не успяхме да въведем в нашата система института на парламентарния защитник на човешките права, който би дал възможност да се отсяват жалбите и наистина принципните, най-съществените да отиват в Конституционния съд.

Настоявам (това беше едното предложение - за разширяване на компетентността) и мисля, че при едно по-нататъшно усъвършенстване на правната система, когато видим и как ще действа съдът, тогава бихме могли да въведем и такава институция.

Второто предложение (или по-скоро то е първото систематично в моя проект) е свързано с правото и задължението на Конституционния съд да се произнася по конституционността на политическите партии, организациите и сдруженията. Мисля, че това е един

ДП/МТ

54.1

изключително важен въпрос и тук не приемам аргументите на господин Корнезов. Не става дума за двойна процедура на регистриране, а става дума за една процедура на оценка на съответствието на дейността на вече регистрирани партии и движения, когато тя противоречи на конституционните принципи.

По същество, ние в Конституцията сме записали всички основни принципи за действие и на партиите, и на организациите, в това число и на синдикалните организации, в това число и ограниченията за превръщането им в политически партии, свидетели сме на някои явления, когато регистрацията се извършва при едни условия, а по-късно дейността се отклонява от принципите. Ето защо аз смятам, че е изключително важно (това не е моя идея, това е идея, записана в преобладаващата част от конституциите, които имат конституционни институции), а именно: "Контролът върху конституционността, за конституционност на действията на политическите партии и на сдруженията."

Така че настоявам този текст, който е изключително важен в момента, в който се роят всеки ден политическите партии, да бъде гласуван и да бъде прехвърлена тази компетентност^{цкб} върху Конституционния съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Имате думата.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Дами и господа, ще се опитам да разсея съмненията на госпожа Ананиева във връзка с повдигнатия от нея въпрос за компетенциите на Конституционния съд и доколкото той може да разисква въпросите с проявленията на отделни политически партии. Когато анализираме текстовете - такива, каквито са в предложения проект, ще видим, че тази възможност е предвидена от закона в два текста. Класическият случай е регистрацията на една партия от Софийски градски съд, атака пред Върховния апелативен, Върховния касационен и възможността на Върховния съд, предвидена в разпоредбата на чл. 153, ал. 4, когато установи несъответствие между закон и Конституция, да спре производството и да отнесе въпроса към Конституционния съд.

Това е едното развитие на нещата. С други думи, по самата регистрацията, ако нещо е в накърнение на Конституцията. 54.2

Другият въпрос, обаче, който е по-съществен и по-важен, тогава когато една партия, макар да се е регистрирала в едни рамки, съобразени с конституционния строй и с разпоредбите на Конституцията и на законите, по-късно в поведението си вече проявява нещо, което би ни смутило и което би довело до намеса на Конституционния съд, тогава тази възможност е осигурена от ал. 3, където (преповтарям разпоредбата): "Конституционният съд действа по инициатива на президента, Министерския съвет, най-малко 1/5 от народните представители, Върховния касационен, Върховния административен ^{съд} и главния прокурор." Главният прокурор в рамките на компетенциите си по спазване на законността има право да сезира Конституционния съд, и то тъкмо с въпроси, като повдигнатия от госпожа Ананиева.

Виждам, че господин Вълканов ръкомаха, като че ли не е съгласен с казаното от мен.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ (от място): Не е така!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Ще имате думата.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Във всички случаи това е поправка, която днес беше внесена в Конституционната комисия - да се включи като правомощие и на главния прокурор тъкмо, за да се отговори на хипотези, аналогични на онази, която постави в изказването си госпожа Ананиева, защото не непременно и единствено само по въпроса за политическите партии би могло да се търси неговата намеса. Неговата намеса би могла да бъде в по-широк аспект, но във всички случаи, за да се спази закона, ние ще трябва да разчитаме и на неговата специализирана функция.

Така че от мое гледище, а и от гледище на Конституционната комисия, изрична разпоредба не би била необходима като конституционен текст. В същото време, в проекта за закон за конституционния текст, тази хипотеза вече е развивана специално. За съжаление, народните представители още не са запознати с този текст, той днес беше раздаден на Конституционната комисия. Аз като вносител мога да ви кажа само, че това е така, но ще трябва да се доверите на моята честна дума. Действително е развиван

проблема¹ в тази посока, в която се постави сега, и въпросът е следният: дали нещото, което е развито в закона, трябва да намери израз и в Конституцията, или е достатъчно това, че то е развито в закона, след като Конституцията е препратила точно към този закон, а не към който и да е друг.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте господин Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Реплика по този въпрос. Струва ми се, че тълкуването, което господин Павлов даде като мотивация за това, че предлаганият текст е излишен, не е напълно точно, защото в него, според мен, се смесва материално-правната оценка за компетенциите на Върховния съд с процедурата, по която той може да бъде сезиран с един спор. Погледнете, ако обичате, ал. 2, в която е казано: със закон не могат да се дават или отнемат правомощия на Конституционния съд. Аз напълно вярвам, че в проекта за Конституционен съд е предвидена такава разпоредба, но тя няма своята конституционна опора и ние, ако не запишем тази компетенция така, както се предлага, според мен е недопустимо тепърва да я включим в закона. За разлика от всички други институции трябва да е ясно, че компетенции на Конституционния съд може да дава само Конституцията и това не е случайно, защото иначе няма гаранции, че по пътя на нормалното законодателство на практика неговата роля може да бъде обезсилена.

Като имаме предвид, че изрично в много конституции подобна компетенция за конституционността в политическите партии и движения и сдруженията се съдържа, то смятам, че е най-добре, ние изрично да я отразим.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте, господин Вълканов.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Нямах намерение да се произнасям, но само като реплика. Колегата Николай Павлов е съвършено неправ, защото могат да бъдат поставени от този или онзи орган само такива въпроси, които са от компетенцията на Конституционен съд и 54.4

ако не е записано, че Конституционният съд може да разглежда този проблем и въпроси - това не може да стане, дори и да бъде внесен въпросът от който си искате орган. Няма такова правомощие, ако не го запишем - остава без тази възможност.

Така че трябва да се преценява по целесъобразно това, което предложи госпожа Ананиева. Ако сметнем, че то е разумно - да се запише. Ако сметнем, че не е разумно - да отпадне, но ако искаме то да се реализира, трябва да бъде изрично записано в конституционния текст.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми колеги народни представители! Искам да се опитам да дам едно много кратко пояснение по въпроса, който господин Станчев повдигна относно използването на думата "задължителни" тълкувания. Това е един технически, юридически термин, който показва какви са различните актове на един орган. Вие казвате, че след това става дума за решения. Решението е също така един от актовете. Например, когато решава спорове за компетентност, той се произнася не чрез тълкувателно мнение или решение, а чрез решение, но не всяко тълкувателно мнение има задължителен характер, ако това не се посочи изрично и в дадения случай, понеже се отнася за един орган, който е блюстителят на Конституцията, който от гледна точка на нормативната йерархия...

КРАСЕН СТАНЧЕВ (от място): Защо обяснявате тези неща? Те са елементарни. В единия случай имаме процес, а в другия - резултат.

ИВАН ПЪРВАНОВ (от място): Тази терминология е позната, има я в Закона за устройство на съдилищата.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Ако беше аудитория на студенти - юристи нямаше да го обяснявам, но понеже Вие повдигнахте въпроса - затова Ви обяснявам. Това е нещо, без което не може, Вие сте математик и ако става дума за математически термин - не бих спорил. Това е абсолютно необходимо.

Второ, искам във връзка с предложението, което направи госпожа Ананиева за компетенциите на Конституционния съд да се произнесе по конституционността или конституционността на политически партии и движения. Лично аз поддържам това предложение, защото само по такъв начин то може да има конституционна нормативна опора в един акт, който определя функциите и компетенциите на Конституционния съд. Ако ние не държим на това, тогава можем да минем без този текст, но аз мисля, че Конституцията ще има много по-добра опора за тези функции и правомощия на Конституционния съд, ако по този въпрос, както там се произнася по спорове за законността на избора на народен представител и по други въпроси - това искам да посоча. Моля за извинение, защото разбрах, че ме разбрахте.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Обретенов, заповядайте.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Радостен съм, че се разглежда тази глава за Конституционния съд, тъй като това означава, че се поставя началото на едно ново развитие в нашето конституционно право и в тази Конституция се претворяват идеите, залегнали в Програмата на Съюза на демократичните сили, които конкретно предвиждаха създаването на Конституционен съд. Защото това е и осъществяване на идеята за правова държава. Правова държава като отрицание на привилегиите.

Конкретно по текстовете. Аз смятам, че текстовете са добре изчистени и уточнени от Конституционната комисия. Но в сравнение с първоначални^у варианти на тази глава и на Подкомисията за Конституционен съд, в която аз лично участвах, има някои непълноти. Според мен, би следвало да се допълнят правомощията на Конституционния съд в две насоки.

Първо, да се даде възможност на Конституционния съд да се произнася с постановления или решения относно нарушени права на гражданите. Такава възможност съществува в други конституции и ние трябва да предвидим такава възможност в този раздел.

На второ място, ако искаме да осъществим докрай идеята за конституционен контрол, ние трябва да дадем по-голяма възможност на самите граждани да участват в сезирането на Конституционния съд. Това може да стане с една норма, която беше предвидена в предишните варианти, и която гласи приблизително така: Когато друг съд установи несъответствие между закон и Конституция, той спира производството по делото и отнася въпроса пред Конституционния съд.

Съществуват различни варианти на тази идея, но аз смятам, че тя трябва да бъде осъществена, за да може Конституционният съд действително да бъде защитник на правата и свободите на гражданите.

БОЙКО КОСТОВ (от място): Ал 4.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Момент, господин Костов. В ал. 4 идеята не е същата. Тя предвижда, че Върховният касационен съд може да сезира Конституционния съд, но не е казано, че гражданин би могъл по своя инициатива да предизвика сезиране на Конституционния съд чрез съда, в който се разглежда неговото дело.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, има ли други изказвания? Господин Корнезов, няма желаещи за изказвания. Дайте Вашите заключения.

157

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Конституционната комисия чу и становищата на колегите, които се изказаха. Относно предложението на господин Красен Станчев. Той явно поддържа становището си.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Не, не го поддържам. Не е чак толкова съществено.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Конституционната комисия още веднъж счита, че следва още веднъж изрично да подчертаем задължителността на тълкуване, тъй като има различни видове тълкувания, включително и когато съдът прилага правните норми и Конституцията, също тълкува конституционните норми, но те нямат този задължителен характер.

По т. 2 следва да отпадне "актове със силата на закон", тъй като, колеги, вие си спомняте, че така нареченото делегирано законодателство по чл. 90 не беше прието и следователно не може да има актове със силата на закон. От тази гледна точка тази хипотеза трябва да отпадне в т. 2.

Що се отнася до направеното предложение от госпожа Нора Ананиева, Конституционната комисия счита, че то следва да бъде подложено на гласуване. Вярно е, че подобни разпоредби има в няколко конституции, примерно на Италия, Германия и други, имам предвид като правомощие на Конституционния съд. Би следвало редакцията да бъде следната: "Произнася се по спорове за конституционността на политически партии и сдружения". Не "движения", тъй като в чл. 12 текстът вече е приет и там говорим за "сдружения".

ГЕОРГИ АВРАМОВ (от място): Политически организации.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Обърнете внимание на чл. 12, където употребяваме термина "сдружения". За да бъдем последователни, би следвало да кажем "сдружения". Но тази точка да се подложи на отделно гласуване, ако, разбира се, Народно събрание реши това.

Що се отнася до ал. 3, подчертахме, че би следвало да има право да сезира Конституционния съд и главния прокурор с уточняването във второто изречение, че става въпрос за спорове по т. 3.

Конституционната комисия многократно обсъжда въпроса, кои органи и лица имат право да сезират Конституционния съд

55.2

и стои на ^{изнесеното}, че не следва да разширяваме неогранич
възможността да се сезира Конституционният съд. От тази гле
точка не бива да се дава право извън тези органи в ал. 3, ко
имат това право. Що се отнася до безспорно интересния въпр
който господин Красен Станчев повдига, по-важно е, казва т
в нова алинея да се регламентира процедурата на "импичмънт"
член на Конституционния съд, той вероятно има предвид този въпр
но той е уреден в чл. 156, ал. 2. Друг е въпросът, доколко прави
но е уреден. Но, когато стигнем до този текст, би следвало
обсъдим и предложението на господин Красен Станчев, тъй ка
чл. 153 има предвид правомощията на Конституционния съд.

Господин председателю, ако позволите, бих могъл
прочета чл. 153 и да преминем към гласуване. А преди това
гласуваме глава девета с наименование "Конституционен съд".

ИВАН ПЪРВАНОВ: Искаме да чуем становището на Конститу
ционната комисия дали там е мястото на тази глава.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин Първанов беше н
заседанието на Конституционната комисия днес. Ние обсъждахм
въпроса, дали систематическото място на глава девета "Конститу
ционен съд" е тук, или би трябвало да бъде изнесена непосредствен
след "Съдебна власт". Колеги, Конституционната комисия предлага
сега да гласуваме текстовете така, както са предложени, и след
като приемем и следващите глави, които останаха, тогава да намерим
и обсъдим точното систематично място. Защото безспорно има и
аргументи, че по-удачно е вероятно Конституционният съд да намери
своето място непосредствено след съдебната власт.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Значи гласуваме само името на главата.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Точно така. Гласуваме само
наименованието на главата, а дали ще бъде девета или някоя друга,
ще видим допълнително.

И така, гласуваме наименованието "Конституционен съд".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте
наименованието на глава девет "Конституционен съд", а след това
ще гласуваме чл. 153.

От 241 гласували народни представители 239 са гласували
за, 1 против, и 1 въздържал се. Това предложение за наименование
"Конституционен съд" се приема.

Продължаваме, господин Корнезов.

102

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Член 153, който всъщност ще бъде чл. 155, тъй като систематичното място трябва да бъде уточнено.

" 1 Конституционен съд:

1. Дава задължителни тълкувания на Конституцията;
2. Произнася се по искане за установяване на противоконституционност на законите и на другите актове на Народното събрание, както и на актове на президента;
3. Решава спорове за компетентност между Народното събрание, президента и Министерския съвет, както и между органите на местно самоуправление и на централните изпълнителни органи;
4. Произнася се за съответствието на сключените от Република България международни договори с Конституцията, преди ратификацията им, както и за съответствие на законите с общопризнатите норми на международното право, с международните договори, по които България е страна;
5. Произнася се по спорове за законността на избора за президент и вицепрезидент;
6. Произнася се по спорове за законността на избора на народен представител;
7. Произнася се по обвинения, повдигнати от Народното събрание, срещу президента и вицепрезидента."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Дотук да спрем и да гласуваме.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да, като допълнително ще гласуваме и предложението на госпожа Нора Ананиева.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте за чл. 153, за всички точки - от 1 до 7. Гласувайте, господа, така както докладва господин Корнезов.

От гласувалите 243 народни представители, за - 242, против - 1, няма въздържали се.

Член 153 със седемте точки се приема така, както е докладван от докладчика.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Допълнителна точка, чието място е след точка 4, следователно точка 4а - "Произнася се по спорове за конституционността на политически партии и сдружения"

СД/КП

56/1.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Само един аргумент против, защото не беше чут.

По този начин, приемайки тази точка, ^{където} Народно събрание ще постанови Конституционният съд да изпълнява и цензурски функции по повод програмите и целите на политически партии.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Аз още веднъж подчертавам - в редица правни системи има такива текстове, не става въпрос за цензура, но както ^{в някои} Народно събрание реши с гласуването си.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте, господин Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Предлаганата разпоредба съществува като изрична разпоредба в Конституцията на Федерална република Германия, макар че сега е Обединена Германия, и в Конституцията на Италия. При това там, в самия текст за политическите партии, има едно препращане, че ако (хипотеза а, б, с) политическата партия с поведението си накърни конституцията, то въпросът се отнася директно в Конституционния съд. Разбирате ли, още на мястото на нашия член 11 в аналога на германската конституция това е възпроизведено.

КРАСЕН СТАНЧЕВ (от място): Той може да бъде сезиран, но не да има тази функция - да оценява и политическите партии.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ама моля ви, сега! Тогава, когато един съд е натоварен да спазва законността, той ще го спазва в онези рамки, които Конституцията му даде. Тогава, когато става дума за спазване на закона, примерно на Наказателния закон, тогава не Конституционният съд ще бъде сезиран и не той ще разглежда проблема. Но тогава, когато се поставя въпросът за противоконституционна дейност на една партия, несъмнено съдът, който може да се произнесе, единствено е Конституционният. В друг аспект може да бъде в ситуация да се произнесе не Касационният съд, а Административният съд, тогава, когато се тръгва по обжалването на действия срещу партията. Но те са различни хипотези. Моля, разграничете, това са три различни правни системи, които се обединяват в едно - да се спазва законът точно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Корнезов, моля Ви, последното Ваше заключение по тези изказвания и предложения.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предлагам да се гласува чл. 153, ал. 1, точка 4а. Аргументите са изложени. Моля още веднъж да я прочета:

"Произнася се по спорове за конституционността на политически партии и сдружения."

Моля да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, господа, гласувайте за това предложение.

От гласувалите 249 народни представители, за - 185, против - 50, въздържали се - 14.

Това предложение се приема.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: И ако ми позволите едно уточнение. "Сдружение" имаме предвид по смисъла на чл. 12 от вече приетия на второ четене проект.

"Чл. 2. Със закон не могат да се дават или отнемат правомощия на Конституционния съд."

Моля да се подложи на гласуване ал. 2 на чл. 153.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте за ал. 2 на чл. 153 от проектоконституцията.

От гласувалите 250 народни представители, за - 245, против - 4, въздържали се - 1.

Предложението се приема.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин председателю, с оглед станалата дискусия Комисията за изработване на проект за нова Конституция на Република България смята, че алинеи 3 и 4 следва да се обособят в отделен текст - 153а, тъй като се касае за процедура.

И така:

"Чл. 153а. Ал. 1. Конституционният съд действа по инициатива на президента, Министерския съвет, най-малко една пета от народните представители, Върховния касационен съд, Върховния административен съд и главния прокурор. Спорове за компетентност по точка 3 могат да се повдигат и от общинските съвети."

Моля да се подложи ал. 1 на чл. 153а, както обясних.

ЙОСИФ ПЕТРОВ (от място): Не може ли да го няма това "а"?

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ще оправим това, господин Йосиф Петров.

56/3.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте за чл. 153а, ал. 1, така както се представи от господин докладчика.

От гласувалите 239 народни представители, за - 230, против - 1, въздържали се - 8.

Предложението се приема.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Чл. 153а. Ал. 2. Когато установят несъответствие между закон и конституция, Върховният касационен съд или Върховният административен съд спират производството по делото и внасят въпроса в Конституционния съд."

Моля да се подложи на гласуване тази алинея.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте за чл. 153а, ал. 2, така както ви се докладва. Гласувайте, господа!

От гласувалите 243 народни представители, за - 238, против - 2, въздържали се - 3.

Приема се това предложение.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Чл. 154. Ал. 1. Конституционният съд постановява решенията си с мнозинство повече от половината от всички съдии.

Ал. 2. Решенията на Конституционния съд се обнародват в "Държавен вестник" в 15-дневен срок от приемането им. Ако актът, обявен за противоконституционен, не се прилага от деня на влизането на решението в сила. Решението влиза в сила три дни след обнародването му.

Ал. 3. Частта от закона, която не е обявена за неконституционна, запазва действието си."

По този текст до този момент не са направени писмени предложения. (Гласове от залата: "Да гласуваме трите алинеи едновременно, господин Корнезов.")

Добре. Ако, господин председателю, решите, бихме могли да подложим и трите алинеи, така както ги прочетох, на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте за чл. 154, заедно с трите алинеи, така както са предложени от господин докладчика. Гласувайте, господа!

От гласувалите 246 народни представители, за - 239, против - 3, въздържали се - 4.

Член 154 от проектоконституцията се приема.

56/4.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин председателю, позволете докладчик на Комисията по изработване на проект за Конституция на Република България от следващите текстове да бъде господин Николай Павлов. Така разпределихме своите задачи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте, господин Павлов.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чета разпоредбите на чл.155 от предложения ви проект:

"чл.155. Ал.1. Конституционният съд се състои от 12 съдии, 1/3 от които се избират от Народното събрание, 1/3 се назначават от президента и 1/3 се избират от общото събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

Ал.2. Мандатът на съдиите от Конституционния съд е девет години. Те не могат да се избират повторно на тази длъжност. Съставът на Конституционния съд се обновява през три години с по една трета от всяка квота, определена чрез жребий."

Господин секретар, ще ви моля, ако има бележки някакви по чл.155, ал.1, да ги прочетете.

(Секретарят отговаря отрицателно на въпроса)

В такъв случай, позволете да продължа докрая всички алинеи и тогава ще ^{ги} обсъждаме.

„ Ал.3. За съдии в Конституционния съд се избират юристи с високи професионални и нравствени качества, които имат най-малко 15 години юридически стаж.

Ал.4. Съдиите от Конституционния съд избират председател на съда с тайно гласуване за срок от три години.

Ал.5. Положението на член на Конституционния съд е несъвместимо с представителен мандат, със заемане на държавна или обществена длъжност, с членство в политическа партия или синдикат и с упражняването на свободна, търговска или друга платена професионална дейност .

Ал.6. Членовете на Конституционния съд са несменяеми. Те се ползват с имунитета на народните представители."

Ако обичате, господин парламентарен секретар, бележките, които са дадени по този текст.

ПАРЛАМЕНТАРЕН СЕКРЕТАР ТРИФОН МИТЕВ: Постъпило е предложение от господин Красен Станчев.

По чл.155, ал.1 - Броят на съдиите да не бъде 11 или 13, защото тогава е изключена възможността от гласуване 50 на 50.

По ал.2.- Възниква въпросът за назначенията. От тази гледна точка е по-удобно числото 11, защото е възможна схема на назначение 4:4:3.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Николай Павлов.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Господин Станчев, съображенията да бъдат 12 са следните: избират се от три институции по равен брой. Това е, за да се гарантира паритетът на трите власти.

От друга страна, за да имате обикновено мнозинство при 12 членове, всъщност обикновеното мнозинство е форма на квалифицирано, защото то е седем срещу пет в най-ниския вариант. Смятам, че съображенията ви, колкото и да са сериозни, не са достатъчни, за да се промени предлаганият текст.

КРАСЕН СТАНЧЕВ (от място): Тогава трябва да има процедура при гласуване "фифти-фифти".

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Когато има такава ситуация, тя е изрично уредена в закона. Ние говорим за чистата хипотеза тогава, когато участвуват 12 съдии. За да може да вземе решение, в повечето случаи, неща, които са уредени вече в Закона за Конституционния съд, кворумът е минимум 2/3. Две трети от 12 са 8. И при 8 обикновеното мнозинство е 5 срещу 3. Разбирате ли? Оказва се, че винаги мнозинството е квалифицирано на практика във всички случаи, което е още една гаранция, че решенията ще бъдат вземани със сериозно мнозинство, а не обикновеното, класическо плюс един. В същото време, пак обяснявам, броят на съдиите трябва да бъде такъв, че той да е кратен на три. Числото да може да се дели на три. И понеже в системата на Конституционния съд имате трима души, които са на филтъра на приемането на всички молби, всички случаи, които Конституционният съд е сезирал, остават на практика девет души съдии - действувачи. Затова смятам, че предложеното от Конституционния съд число 12 е най-удачното от множество съображения, които изтъкнах.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: (Думата / има) господин Красен Станчев.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Предложеното от Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България число 12 е неудачно само поради това, че е чифт. Оттук нататък да се изхожда от случая, че някой ще присъствува или няма да присъствува, е съвсем друга работа. Може да имаме да речем девет души, ако държите да се прилага схемата 3-3-3; може да имаме 11 души, ако се прилага схемата 4-4-3, като трима души се посочват, да речем, от едната от властите, за да има по-малка сила тя във вид на представеност в Конституционния съд, а може да имаме 15 по схемата 5-5-5. Но при всички случаи, поне доколкото на мен ми е известно, не може да се тръгва от хипотезата, че някой ще отсъствува и затова ще има квалифицирано мнозинство. При всички случаи трябва да се има предвид възможността от блокиращ вот, т.е. 50 на 50. Затова членовете на Конституционния съд трябва да бъдат тек. Примерно девет човека, както са обикновено, да речем, в Съединените ^{американски} щати или Конституционния съд на Италия.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Корнезов!

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Една реплика, ако може, господин председател.

Очевидно не бях разбран точно. За да имате възможност да вземете решение, трябва половината плюс един. А тогава, когато са шест на шест гласовете, просто няма решение. А липсата на решение значи неуважено искане. Те са елементарни неща. Отказвам да ви дам правосъдие не, а не ви уважавам искането. Затова, защото са гласували шест "за" и шест "против". Има правна система, която възприема, че гласът на председателя, макар да е равен, е по-тежък. С други думи там, където председателят е гласувал, това е правилното решение при шест на шест, т.е. при равен брой гласове. Ние тази система не я възприемаме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Корнезов има думата.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Струва ми се, че опасенията на господин Красен Станчев са неоснователни с още един аргумент. Ние гласувахме член 154, ал.1, който изрично гласи: "Конституционният съд постановява решенията си с мнозинство повече от половината

57.3

от всички съдии.

Следователно, след като съдиите са 12, независим колко ще участвуват при взимането на решението, при всички случаи трябва най-малко седем да са гласували за вземането на решение. Те могат да бъдат девет души, които да са участвували, но седем трябва да са гласували, за да вземат решението. Така че се гарантира по този начин вземане на решение с едно сериозно, квалифицирано мнозинство.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Андреев, заповядайте.

АНДРЕЙ АНДРЕЕВ: Уважаеми колеги! Аз имам две бележки по алинея втора, второто изречение. Там се казва, че съставът на Конституционния съд се обновява през три години с по една трета от всяка квота, определена чрез жребий. Добре, това ще бъде за следващите години. Явно, че в Преходните и заключителните разпоредби трябва да се предвиди текст, който в момента липсва, че за първите три години и следващите шест години по какъв начин ще стане освобождаването на някои от членовете на Конституционния съд.

И втората ми бележка е по ал.6. Членовете на Конституционния съд са несменяеми. Но в ал.2 сме казали, че техният мандат е девет години, което си противоречи едно с друго. Освен това в чл.156 сме посочили и кога те могат да бъдат сменяеми преди срока им. Затова предлагам след изречението "Членовете на Конституционния съд са несменяеми" да се допълни: "... до изтичане на мандата им, освен в случаите по чл.156, ал.1".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля дамите и господата народни представители да си казват имената преди изказванията си.

Заповядайте, господин Иванов.

ИВАН ИВАНОВ (БСП): Уважаеми господин председател, колежки и колеги! Аз съм съгласен с предложеното от Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България. Имам възражения само по чл.1. Съгласен съм да се състои от 12 члена. Смятам, че достатъчно убедително ^е разкрива защо 12 члена са достатъчни и при всички случаи могат да се вземат решения.

57.4

Обаче не съм съгласен с това, че даваме възможност да се комплектува от четири души, избрани от Народното събрание, четири от президента, четири от Върховния съд. Защо?

Когато говоря по тези въпроси, нямам предвид нашия президент, сегашния, неговия мандат свършва с мандата на нашето Народно събрание. Той няма да бъде вече президент. Имам предвид президентът, който ще бъде избран. Откъде накъде ще му дадем възможност на него да предлага четири души? (Красимир Станчев се смее) Вие се смеете, обаче недейте забравя, че може да попаднем на някаква личност, която може да направи големи поразии на страната и държавата. Затова аз правя формално предложение: осем души да се избират от Народното събрание, двама души да се посочат от президента и двама от Върховния съд.

АТАНАС МОЧУРОВ (от място): Разберете се с Красен Станчев.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Трифон Георгиев има думата.

ТРИФОН ГЕОРГИЕВ: Аз имам един въпрос към Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България.

Обсъждан ли е вариантът в комисията вместо 12 да бъдат девет тези съдии?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ (от място): Да, колко пъти!

ТРИФОН ГЕОРГИЕВ: И няма ли да бъде по-добре, ако са девет? По-икономично ще бъде за държавата и по-бързо ще вземат решения.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Бъчваров, заповядайте.

111

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Уважаеми дами и господа, искам да обърна внимание върху следното: ал. 2 предвижда съставът на Конституционният съд да се обновява през три години с по една трета от всяка квота. Аз най-напред не зная как четири души ще ги разделим на три, за да можем да обновим този състав. Това е главното съображение, с което възразявам срещу 12 души членове на Конституционния съд, а да приемем класическата девятка, приета от всички конституции, от всички улегнали демократични държави. Върховният Конституционен съд трябва да се състои от 9 души.

Второ, струва ми се, че е абсолютно необходимо да се създаде една преходна разпоредба към Конституцията, която да третира въпроса точно по ал. 2 на чл. 155, която да уреди по какъв начин в първите девет години ще бъде извършена замяната на членовете на съда, за да може веднага от първите три години да започне тази смяна да става, докато си влезе в ред този ритъм, защото този ритъм е определен, след като бъде назначен за девет години - изтича деветгодишният му мандат и започват постепенно да се сменят. Така че една такава преходна разпоредба е необходима.

Още веднъж: четири души на три не могат да се разделят.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Двама народни представители (господин Андреев и господин Бъчваров) основателно повдигнаха въпрос, че така, както е дадена ал. 2, тя се нуждае и от допълнителен текст в Преходните разпоредби. Такъв текст съществува. Сега ще ви го прочета, само, за да сте запознати с него, а по-нататък вероятно ще се наложи да го приемем.

Второто изречение към ал. 2, което в своето заключение (имам предвид последната идея) би трябвало да бъде пренесено към Преходните разпоредби. "Съставът на Конституционния съд се обновява чрез жребий през три години съответно с по една четвърт или една втора от всяка квота по ред, определен със закона."

Тъй като една от институциите ще трябва да назначи двама души, а другите - по един, и законът трябва да уреди тази тяхна поредност в рамките на първите три и на вторите три години.

ДП/ВР

58.1

Оттам нататък вече проблемът няма да буди възражения и автоматично ще съществува при назначаването на съдиите.

От някои се предложи съдът да бъде от девет души. Такова беше и моето мнение, но няма да настоявам на него, защото в сравнителните справки се вижда, че най-малък е този състав в Конституционния съвет на Франция - девет души, а във всички останали европейски страни той е по-голям. Трябва да се има предвид, че във Франция се допуска и възможността бившите президенти (друг е въпросът, дали те са се възползвали от това правомощие) да бъдат по право членове на този съвет, потенциално той е с по-голям състав. Нека да се запази предложението от дванадесет съдии, а с тази процедура има възможност да бъде попълван, така че ал. 2 без съществени изменения може да бъде приета.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Да гласуваме!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Павлов.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Дами и господа, позволете ми да ви цитирам няколко данни, за да се ориентирате... (бурна реакция на несъгласие от страна на много народни представители). Добре, тогава поставям другия въпрос: ще забележите, че в ал. 2 е повдигнат текстът: "Съставът на Конституционният съд се обновява през три години по една трета от квотата чрез жребий."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Павлов, направете Вашето заключение по ал. 1.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Моля да гласувате разпоредбата на чл. 155 в следната редакция: "Конституционният съд се състои от 12 съдии, една трета от които се избират от Народното събрание, една трета се назначават от президента, а една трета се избират на общо събрание на съдиите от Върховния касационен и Върховния административен съд."

Господин председателстващ, моля да подложите текста на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господа, гласувайте ал. 1 на чл. 155.

ИВАН ИВАНОВ (Българска социалистическа партия): Направих формално предложение, което трябваше да се гласува първо.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: В момента се извършва гласуване. Нямаме думата.

От гласувалите 234 народни представители - за - 21, против - 10, въздържали се - 6. Предложената ал. 1 на чл. 1 се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: "Ал. 2. Мандатът на съдии от Конституционния съд е девет години. Те не могат да се избират повторно на тази длъжност. Съставът на Конституционния съд се обновява през три години с по една трета от всяка квота, определена чрез жребий." Това е основният текст. Има предложение, което е направено от мен формално ал. 2 да звучи само така: "Мандатът на съдиите от Конституционния съд е девет години. Те не могат да се избират повторно на тази длъжност."

Господин председателстващ, мисля, че е коректно да се гласува първо предложеното от комисията.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Може да има изказвания, да има желаещи да вземат отношение.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Господин Павлов изразява своето мнение, че текстът може да бъде освободен от изискването за ротация и приемственост в Конституционния съд. Ние в Конституционната комисия обсъждахме въпроса и като че ли значителното мнозинство от колегите се обединиха около идеята за необходимостта от такава ротация.

Ще посоча само два най-съществени аргумента, разбира се, той има основания да поддържа формално своето предложение и затова тези две изречения ще ги гласуваме отделно.

Какви са аргументите в полза на тази система? Първият от тях е в обстоятелството, че се дава възможност постоянно в Конституционния съд да се застъпват стари с нови членове. По този начин в него се осигурява както приемственост в дейността, така и стабилност. Следователно, част от хората ще имат достатъчно опит, а други ще идват от реалната действителност, ако можем така да се изразим, и със себе си ^{ще} носят усещането за начина, по който Конституцията трябва да действа.

Вторият, може би още по-съществен аргумент, е в обстоятелството, че ако еднократно през девет години се формира Конституционният съд, то тогава този избор твърде много ще бъде политизиран, защото е от голямо значение персоналният състав на Конституционния съд.

58.3

Най-накрая, уважаеми народни представители, имайте предвид обстоятелството, че по-кратък - съответно три, шест години ще бъде мандатът само на първия състав на Конституционния съд, докато се завърти тази поредност. Оттам нататък всеки един съдия ще бъде с мандат от девет години, но просто тези девет години няма да се засичат, което смятам, че е само предимство - предимството, за което говори даже и председателят на Френския конституционен съвет, смятайки, че те са намерили едно твърде удачно разрешение в полза на тези неща, за които говорихме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Сотиров, заповядайте.

ВЛАДИМИР СОТИРОВ: Владимир Сотиров, математик... (Смях и оживление в залата.) Слушайте сега, тази формулировка тук няма да мине. Тя първо граматически е неясна. Какво значи това "по една трета от всяка квота, определена чрез жребий"? Квотата ли се определя чрез жребий, или третата? Хайде да не се правим по- на математици, отколкото сме. Какво е това "една трета"? Тук има число - 12 съдии. Една трета се избират от Народното събрание... и т.н. Значи, три трети. Това са четири души. Вие колко души от тези четирима искате да се сменят през три години? Питам, отговорете ми с число. От четиримата - четиримата ли?

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Да!

ВЛАДИМИР СОТИРОВ: Нека да махнем дробите. По една четвърт или една втора от всяка квота? Е, не може ли да се каже това с число, Боже мой? Конституционният съд трябва да има специално тълкувателно постановление, за да се разбере какво става в тази процедура. Кажете го ясно и категорично: сменят се двама души от всяка квота, или трима души се сменят, та и на мен да ми е ясно. Извинявайте, че така трудно разбирам, ама...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Павлов.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Дами и господа, позволете ми като радетел на другата идея да изтъкна две съображения, които смятам че са важни. След това ще гласуваме.

Първото съображение е, че три години са твърде малък период от време за преквалификацията на един висококвалифициран юрист в една специална материя. Така че да се върти на три години е безсмислено.

Второ^о съображение. На този пост ще бъдат избирани хора на различни възрасти. Аз не говоря за това, че искам нашият Конституционен съд да се превърне в място, където човек да завършва професионалния си път. Но не забравяйте този естествен метод за подмяна на състава на един съд.

Така че вътре в първите пет години вие ще имате промяна, която ще бъде естествена. Всеки починал ще бъде подменен от квотата, от която е посочен. Така че не е необходимо да правим тези сложни математически сметки - кога ще бъде една третинка, т.е. на Народното събрание, изпълнителната власт или законодателната власт ще бъдат извадени двама кандидати, а друг път само един.

И така, господин председател, ако позволите да подложим на гласуване първо предложения текст от Комисията за изработване на проект за Конституция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, гласувайте предложения текст от комисията.

(*Реплики*; „Не е ясно!“)

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чета текста: "Мандатът на съдиите от Конституционния съд е 9 години. Те не могат да се избират повторно на тази длъжност. Съставът на Конституционния съд се обновява през 3 години с по 1/3 от всяка квота." (Шум в залата. Гласове: това е невъзможно)

Господин председателю, моля да се подложи на гласуване така предложената редакция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, тази редакция е предложена за гласуване в момента се гласува.

СлР/МТ

59.1

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Искам да ви разясня скритата същност на числата. Така както е в текста, 1/3 от всички съдии са 4 души. Но понеже три институции избират, значи при първия тур, при първото завъртане 2 институции ще заменят само по 1 съдия, а третата институция ще замени 2 съдии. Но пак повтарям, аз смятам, че такова въртене, такава ротация е излишна. И в Европа, и в световната практика тя е единствено във Франция. Никъде другаде не е предвидена такава ротация.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, продължете гласуването.

От гласувалите 237, за са гласували 191, 28 против, въздържали се 18. Ал. 2 на чл. 155 се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ:

"Ал. 3. За съдии в Конституционния съд се избират юристи с високи професионални и нравствени качества, които имат най-малко 15 години юридически стаж."

Няма направени бележки. Ако няма желаещи да се изкажат, господин председател, бих помолил да подложите на гласуване този текст.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, гласувайте ал. 3 на чл. 155.

От гласувалите 241, са гласували за 236, 3 против, 2 въздържали се. Приема се ал. 3 на чл. 155.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: „Ал. 4. Съдиите от Конституционния съд избират, председател на съда с тайно гласуване за срок от три години.“

По този текст няма бележки. Ако няма желаещи за изказване, моля да подложите ал. 4 на гласуване, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Гласувайте, господа, ал. 4 на чл. 155.

От гласувалите 233 народни представители 230 са гласували за, против няма, въздържали се 3.

Алинея 4 се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: „Ал. 5. Положението на член на Конституционния съд е несъвместимо с представителен мандат, със заемане на държавна или обществена длъжност, с членство в политическа партия или синдикат и с упражняването на свободна, търговска или друга платена професионална дейност.“

Няма постъпили досега предложения за промяна на текста. Господин председател, ако няма желаещи за изказване, моля да подложите на гласуване ал. 5.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте ал. 5 на чл. 155.

От гласували общо 232 народни представители за са гласували 229, против няма, въздържали се 3.

Алинея 5 на чл. 155 се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: „Ал. 6. Членовете на Конституционния съд се ползват с имунитета на народни представители.“

По този текст също няма предложения, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте ал. 6 на чл. 155.

От 229 гласували 220 са гласували за, против 7, въздържали се 2.

Алинея 6 на чл. 155 се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чл. 156. ал. 1. Правомощията на съдия в Конституционния съд се прекратяват при:

- 1. изтичане на определения срок;
- 2. подаване на оставка пред Конституционния съд;

СБ/КП
60/1.

3. влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание "лишаване от свобода" за умишлено престъпление;

4. фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от една година;

5. несъвместимост с длъжността съдия в Конституционния съд;

6. смърт.⁴

Писмени предложения няма.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте за изказвания.

ГЕОРГИ ИВАНОВ (БСП): Аз мисля, че точка 1 от ал. 1 от само себе си се разбира - че правомощията на съдиите в Конституционния съд се прекратяват след изтичане на определения срок. Другите точки са важни, но тази няма смисъл.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте.

ВЛАДИМИР СОТИРОВ: Уважаеми дами и господа, от името на Зелената партия искам да ви обърна внимание на дискретния факт, че смъртта също поражда невъзможност за изпълняване на задълженията, при това за повече от една година. В този смисъл точка 6 се включва в точка 4 и няма смисъл да стои самостоятелно. (Смях)

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз трябва да благодаря за чувството за хумор на господин Сотиров, но подходът на един математик е различен от ^{този} на един юрист. За един юрист даже очевидната смърт би била тогава само действителна, когато е доказана, т.е. има смъртен акт. Това - в рамките на шегата.

Господин председател, тъй като няма повече за изказване, ще помоля да подложите на гласуване текстовете на ал. 1.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви гласувайте ал. 1 на чл. 156 от точка 1 до точка 6 включително.

От гласували 237 народни представители за са гласували 231, против 1, въздържали се 5.

Алинея 1 на чл. 156 с всички точки - от 1 до 6 включително, са приети.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: „Ал. 2. Конституционният съд сменя имунитета и установява фактическата невъзможност на съдиите да изпълняват задълженията си с тайно гласуване и с мнозинство най-малко две трети от всички съдии.“
60/2.

Господин председател, моля да подложите на гласуване ал. 2. Няма писмени предложения за изменение на текста, няма и желаещи за изказване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, гласувайте .

ал. 2 на чл. 156.

От 237 гласували 234 са за, против няма, въздържали се 1.

Алинея 2 на чл. 156 се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: "13. При прекратяване на мандата на съдия от Конституционния съд, в едномесечен срок на негово място се избира друг от съответната квота."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте за ал.3 на чл.156.

От гласувалите 233 народни представители, за - 230, против - няма, въздържали се - 3.

Алинея трета се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: "Чл.157. Организацията и редът на дейност на Конституционния съд се урежда със закон."

Няма предложения, желаещи за изказване няма.

Господин председател, моля да подложите на гласуване чл.157.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте за член 157.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Дами и господа, искам да ви предупредя, че в последните няколко заседания не гласувахме определени текстове, където се споменаваше "Конституционен съд".

Ще моля тези текстове да бъдат подложени на гласуване сега. Те са обсъдени, но въпросът беше дали ще има такъв институт.

(Единични ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: От гласувалите 246 народни представители, за - 232, против - 1, въздържал се -

1.

Член 157 се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чета разпоредбата на чл.67: "Законността на изборите може да се оспори пред Конституционния съд по реда, определен в Избирателния закон."

Моля да гласувате тази разпоредба.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте това предложение.

От гласувалите 234 народни представители, 231 - за, против - няма, въздържали се - 3.

Предложението се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чета разпоредбата на чл.73, ал.2: "В случаите на точки втора и трета решението се приема от Народното събрание, а в случаите на точка четвърта - от

Конституционния съд."

Точка четвърта е "установяване на неизбираемост или несъвместимост". Става избор на депутати в Народното събрание. (Реплика от залата: "Каква е поредността?")

Поредността е тази, която ви съобщих, господине. Самс точка четвърта е от правомощията на Конституционния съд и е правилно отбелязано в текста по-горе.

Моля да гласувате текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте това предложение на господин докладчика.

От гласувалите 243 народни представители, за - 242, против - няма, въздържали се - 1.

Това предложение се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чета разпоредбата на чл.104, ал.6: "Споровете относно законността на избора на президент се решават от Конституционния съд в едномесечен срок."

Няма предложения, обсъждано е, моля да г

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, г ал.6 на чл.104, така както се предлага от докладчика. Моля ви, гласувайте, господа!

От гласувалите 220 народни представители, 219 - за, - против - няма, въздържали се - 1.

Предложението се приема.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чета разпоредбата на чл. 114, ал. 3. Конституционният съд разглежда обвинението срещу президента в едномесечен срок от внасянето на обвинението. Ако бъде установено, че президентът е извършил държавна измяна или е нарушил Конституцията, президентските пълномощия се прекратяват.

Няма други предложения. Текстът е обсъждан.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте това предложение!

От общо гласували 249 народни представители 246 са гласували за, против няма, въздържали се - 3.

Предложенията се приема.

По-нататък, господин Павлов!

СТОЯН СТОЯНОВ (от място): Член 155, ал. 2 не сме гласували.

ДОКЛАДЧИК НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Член 115 се отнася до Конституционният съд. Текстът е: "Вицепрезидентът отговаря за държавна измяна и нарушения на Конституцията по ред и условия, предвидени за президента."

Двете алинеи на чл. 115 са гласувани.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: ...

...

Утре пленарното заседание ще започне в 10 ч.

Благодаря ви за трудолюбието днес.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Конституционната комисия утре в 9 ч. в зала "Запад" ще се разглежда новата глава за изменение и допълнение на Конституцията, включително и текстовете, които не бяха гласувани. Така наречените спорни текстове.

ББ/КП

62/1.

Моля всички колеги, които имат предложения, моля да ги направят в писмена форма и да заповядат утре в 9 ч. в зала "Запад".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Закривам заседанието.

(Звъни.)

(Закрито в 19 ч. и 50 м.)

ЗАМЕСТИК-ПРЕДСЕДАТЕЛИ:

(Гиньо Ганев)

(Никодим Попов)

СЕКРЕТАР:

(Трифон Митев)